

FINANŠU UN
KAPITĀLA
TIRGUS
KOMISIJA

SATURS

2002. gads finanšu un kapitāla tirgū	2
Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes ziņojums	4
Noguldījumu garantiju fonds	6
Apdrošināto aizsardzības fonds	7
Vērtspapīru tirgus klientu (ieguldītāju) aizsardzība	8
Licencēšana	9
Uzraudzība	11
Likumprojektu izstrāde	13
Regulējošie noteikumi	14
Starptautiskā sadarbība	16
Finanšu un kapitāla tirgus komisijas svarīgākie uzdevumi 2003. gadā . . .	17
Tirgus dalībnieku darbība 2002. gadā	18
Bankas	18
Krājaizdevu sabiedrības	20
Apdrošināšanas sabiedrības	20
Vērtspapīru tirgus	22
Pensiju sistēmas otrais un trešais līmenis	23
Komisijas 2002. gada finanšu pārskati	25
Vadības ziņojums par budžeta izpildi	25
Bilance	28
Ieņēmumu un izdevumu pārskats	30
Naudas plūsmas pārskats	31
Pašu kapitāla izmaiņu pārskats	32
Finanšu pārskatu skaidrojumi	33
Revidentu ziņojums Latvijas Republikas Saeimai	41
Pielikums. Komisijas struktūra	42

2002. gads finanšu un kapitāla tirgū

2002. gads finanšu sektoram bijis dinamiskas attīstības gads. Panākumi saistāmi ar vispārējo valsts ekonomisko attīstību, kā arī ar Latvijas virzību uz Eiropas Savienību (tālāk tekstā – ES) un NATO, kas liecināja par stabilitāti un skaidru stratēģiju. Saglabājot augsto iekšzemes kopprodukta pieaugumu – 6.1%¹ arī 2002. gadā, Latvijā joprojām ir visstraujāk augošā ekonomika Austrumeiropā. Arī Starptautiskais valūtas fonds un ES finanšu sektora uzraudzības eksperti augstu novērtējuši Latvijas finanšu sektora attīstību. Ņemot vērā šo attīstību un valdības veiktos tirgus ekonomikas nostiprināšanas pasākumus, 2002. gadā reitinga aģentūras *Standards & Poor's* un *Moody's Investors Service* paaugstināja Latvijas reitingu ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā attiecīgi līdz BBB+ un A2.

Pagājušais gads ir bijis viens no trim pelnošākajiem gadiem Latvijas banku vēsturē – visas bankas ir strādājušas ar peļņu, un kopējā banku peļņa pārsniegusi 50 miljonus latu. Savukārt banku aktīvi pārsniedza 4 miljardus latu, bet kredītportfelis – 2 miljardus latu. Noguldījumu pieaugums bankās par 31.8 %, proti, līdz 3.1 miljardam latu 2002. gadā, pierāda, ka turpināja augt noguldītāju uzticība bankām. Kopumā pozitīva un neitrāla attieksme pret komercbanku sistēmu 2002. gada beigās bija 69.9 % Latvijas iedzīvotāju². Īpaši veiksmīgs gads ir bijis krājaizdevu sabiedrībām. No gada sākuma to aktīvu apmērs ir audzis par 64%, izsniegto kredītu apmērs palielinājies par 71%. Gada laikā darbību sākušas piecas jaunas krājaizdevu sabiedrības, tādejādi paplašinot Latvijas lauku iedzīvotājiem pieejamo finanšu pakalpojumu klāstu.

Nozīmīgas pārmaiņas, beidzoties 2002. gadam, skārušas noguldījumu garantiju sistēmu. Kopš 2003. gada 1. janvāra tiek garantēti ne tikai fizisko, bet arī juridisko personu noguldījumi bankās un krājaizdevu sabiedrībās, pakāpeniski palielinot maksimālās atlīdzības apmēru. Pašlaik garantētās atlīdzības apmērs vienai personai vienā bankā vai krājaizdevu sabiedrībā ir 3 000 latu, taču jau turpmāko piecu gadu laikā šī summa sasniegs ES noteikto minimālo garantiju apjomu – 20 000 eiro jeb 13 000 latu. 2002. gadā sāka darboties arī ieguldītāju aizsardzības shēma, kas nodrošina atlīdzību izmaksu ieguldītājiem gadījumos, kas saistīti ar vērtspapīru neatgriezenisku pazūšanu. Tāpēc 2002. gada pārskatā šim tematam ir pievērsta īpaša uzmanība, piedāvājot skaidrojumu par klientu aizsardzību katrā no finanšu sektoriem.

¹ Latvijas Republikas Centrālās Statistikas pārvaldes mājas lapā internetā publicētie dati par iekšzemes kopprodukta apmēru 2002. gadā – 5 194.7 milj. latu.

² Sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS 2002. gada decembra iedzīvotāju aptaujas dati.

Dinamiskāka attīstība nekā iepriekš bijusi apdrošināšanas sektorā. Dzīvības apdrošināšanā parakstīto bruto prēmiju pieaugums pārskata gadā bijis lielākais pēdējos trijos gados – 21% (salīdzinot ar 2001. gadu). Nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības savā darbībā saglabāja iepriekšējo gadu parakstīto apdrošināšanas prēmiju pieaugumu – 5%, salīdzinot ar 2001. gadā parakstīto prēmiju apmēru.

Vērtspapīru tirgus attīstību 2002. gadā raksturoja Rīgas Fondu biržas akciju tirgus kapitalizācija, kas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājās par 4.6% un 2002. gada beigās sasniedza 418 milj. latu. Kopējais vērtspapīru apgrozījums biržā samazinājās par 42%, t.i., līdz 311 milj. latu, un lielāko apgrozījuma daļu veidoja darījumi ar parāda vērtspapīriem. Rīgas Fondu biržas *Dow Jones* RSE indekss (ASV dolāros) samazinājās par 13.7%³, un 2002. gada beigās tas bija 148.86 punkti.

2002. gadā piecas ieguldījumu sabiedrības saņēma Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (tālāk tekstā – Komisija) licenci valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšanai. Tas, cerams, veicinās tālāku kapitāla tirgus attīstību. Otrā līmeņa pensiju fondu neto aktīvi, kurus līdz 2002. gada beigām varēja pārvaldīt tikai Valsts kase, gada beigās sasniedza 12.3 miljonus latu. Privāto pensiju fondu aktīvi 2002. gadā ir palielinājušies par vairāk nekā 4 miljoniem latu, sasniedzot 15.6 miljonus latu. Tomēr iedzīvotāju līdzdalība savu vecumdienu nodrošināšanā 2002. gada nogalē joprojām bija vērtējama kā pasīva: no 1.4 miljoniem darbaspējīgo iedzīvotāju tikai 20 tūkstoši jeb 1.4% bija privāto pensiju fondu dalībnieki.

Kopumā, gadu beidzot, var sacīt, ka Latvijas finanšu un kapitāla tirgus ir gatavs iekļauties Eiropas finanšu tirgū. To apliecina ES tiesību kopuma (*acquis communautaire*) ieviešana Latvijas finanšu un kapitāla tirgu regulējošajos normatīvajos aktos.

Nobeigumā gribētu īpaši pateikties Komisijas darbiniekiem par viņu darbu šajā gadā. 2002. gadā ir pilnībā pabeigta Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izveide, un man ir gandarījums, ka mums ir izdevies izveidot profesionālu un saliedētu kolektīvu.

Uldis Cērps

Finanšu un kapitāla tirgus
komisijas priekšsēdētājs

³ Rīgas Fondu biržas dati.

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes ziņojums

Komisija pārskata gadā darbojās kā pilntiesīga autonoma valsts iestāde. Komisija savu darbu veica saskaņā ar apstiprināto stratēģiju – veicināja finanšu un kapitāla tirgus stabilitāti un attīstību, kā arī nodrošināja ieguldītāju, noguldītāju un apdrošināto personu interešu aizsardzību.

Komisijas priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku 2000. gada 26. septembrī uz sešiem gadiem amatā ir iecēlusi Saeima, bet Komisijas padomes locekļus – Komisijas priekšsēdētājs, saskaņojot kandidatūras ar finanšu ministru un Latvijas Bankas prezidentu. Komisijas padome pārskata gadā strādāja nemainīgā sastāvā: priekšsēdētājs – Uldis Cērps, priekšsēdētāja vietnieks – Jānis Brazovskis, padomes locekļi – Jānis Placis, Gvido Romeiko un Ludmila Vojevoda.

2002. gadā notika 49 Komisijas padomes sēdes, kurās tika pieņemti 25 lēmumi, kas ir saistoši visiem finanšu un kapitāla tirgus dalībniekiem, kā arī 275 lēmumi, kas attiecas uz konkrētu finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku, savukārt 61 lēmums noteica Komisijas praktiskās darbības vadību. Kopā tika pieņemts 361 lēmums.

2002. gadā Komisijas speciālisti piedalījās četrus likumprojektus izstrādē, kā arī tika izstrādāti vai papildināti 15 Komisijas izdotie normatīvie akti.

Pārskata gadā notika 11 Konsultatīvās finanšu un kapitāla tirgus padomes⁴ (tālāk tekstā – Konsultatīvā padome) sēdes. Konsultatīvā padome deva savu pozitīvo vērtējumu Komisijas 2002. gada budžeta izpildei. Pēc Konsultatīvās padomes ieskata Komisija 2002. gadā ir sekmīgi īstenojusi tai uzdotās funkcijas un nodrošinājusi gan finanšu un kapitāla tirgus stabilitāti, gan veicinājusi tā attīstību.

Uzraugot finanšu un kapitāla tirgus dalībniekus, 2002. gadā Komisija noteica un analizēja katra tirgus dalībnieka būtiskākos darbības riskus, t.i., galvenokārt kredītrisku un operacionālo risku. Pārskata gadā veiktas 44 pārbaudes bankās (t.sk. piecas tādu banku pārbaudes, kuras tiek uzraudzītas, ņemot vērā konsolidētos finanšu pārskatus), 22 apdrošināšanas sabiedrību pārbaudes, t.sk. piecas darbības pilnās revīzijas un 17 tematiskās pārbaudes, divas pārbaudes privātajos pensiju fondos, viena – ieguldījumu sabiedrībā un 23 – brokeru sabiedrībās un bankās, kuras veic starpniekdarbību, kā arī deviņas visaptverošas individuāla tirgus dalībnieka informācijas sistēmu (tālāk tekstā – IS) drošības pārbaudes.

2002. gadā Komisijā efektīvi darbojās iekšējās kontroles sistēma. Komisija ieviesa un uzturēja Kvalitātes vadības sistēmu atbilstoši standartam ISO 9001:2000, kuras mērķis ir nodrošināt augsti kvalitatīvu Komisijas darbību un Komisijas klientu apmierinātību. Gatavojoties Kvalitātes vadības sistēmas beigu auditam 2003. gada sākumā, lai varētu saņemt apliecinājumu kvalitātes vadības sistēmas atbilstībai standartam ISO 9001:2000, 2002. gada decembrī *Bureau Veritas Quality International Latvija* veica priekšauditu. Savukārt Komisija veica savu klientu – Latvijas Bankas vadības, Finanšu ministrijas vadības, tirgus dalībnieku profesionālo asociāciju un tirgus dalībnieku vadības aptauju. Visos svarīgākajos aspektos – pārbaucē veikšanā, konsultācijās, regulējošo noteikumu izstrādē un informācijas sagatavošanā – sadarbība ar Komisiju pārsvarā tika vērtēta kā "ļoti laba" un "drīzāk laba, nekā slikta". Savukārt aptaujā izteiktie ierosinājumi tika apkopoti tālākai Komisijas darba pilnveidošanai.

⁴ Konsultatīvo finanšu un kapitāla tirgus padomi uz paritātes principa pamata veido Komisijas pārstāvji un finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku sabiedrisko organizāciju vadītāji.

Pārskata gadā Komisijas speciālisti papildināja zināšanas semināros par 39. Starptautisko grāmatvedības standartu, kredītrisku novērtēšanu un tirgus uzraudzību, un par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, kurus organizēja Apvienotais Vīnes Institūts, Starptautiskais valūtas fonds, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD), Starptautiskā pensiju regulatoru un uzraudzības institūciju apvienība (INPRS), Finanšu stabilitātes institūts, Tehniskās palīdzības informācijas apmaiņas birojs (TAIEX), Finanšu pakalpojumu brīvprātīgo korpuss (FSVC), Latvijas Komerčbanku asociācija un Rīgas Juridiskā augstskola. Komisijas informācijas sistēmu auditori apmeklēja CISA kursus starptautiskā informācijas sistēmu auditora sertifikāta iegūšanai.

2002. gadā Komisijā tika slēgtas septiņas amata vietas un gada beigās bija 88 amata vietas. Lai efektīvāk organizētu personāla vadību, tika apmeklēta Baltijas vadības konference, un Rīgas Ekonomikas augstskolas lekciju kursu personālvadības jautājumos noklausījās visi Komisijas vadošie darbinieki.

Lai informētu tirgus dalībniekus par jaunumiem saistošajos normatīvajos aktos un aktuālo statistiku, kā arī dotu iespēju sabiedrībai saņemt vispārīgu informāciju par Komisiju un tirgus dalībniekiem, tika pilnveidota un paplašināta Komisijas mājas lapa internetā www.fktk.lv.

Komisijas darbība 2002. gadā tika finansēta no trīs avotiem – valsts budžeta, Latvijas Bankas un tirgus dalībnieku maksājumiem. Valsts budžeta maksājums samazinājās gan 2001. gadā, gan 2002. gadā, turpmāk likuma noteiktajā kārtībā un apjomā arī Latvijas Bankas maksājumi pakāpeniski samazināsies, palielinoties tirgus dalībnieku maksājumiem, un 2007. gadā Komisijas darbība tiks finansēta tikai no tirgus dalībnieku maksājumiem. Pārskata gadā Komisija nesniedza maksas pakalpojumus un nav saņēmusi ziedojumus. Komisijā nav bijusi Valsts kontroles pārbaude.

Komisija 2002. gadā ir apstiprinājusi budžetu un darba plānu 2003. gadam, kurā prioritātes būs tirgus dalībnieku darbības klātienēs pārbaudes, kā arī uzraudzība, kas balstīta būtiskāko risku analīzē.

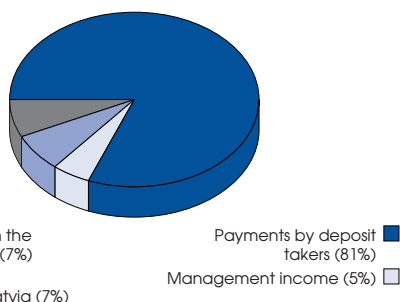
Noguldījumu garantiju fonds

Fizisko personu noguldījumi Latvijas kredītiestādēs tiek garantēti kopš 1998. gada 10. oktobra, kad stājās spēkā Fizisko personu noguldījumu garantiju likums. Fiziskām personām garantētās atlīdzības maksimālais apmērs katrā bankā vai krājaizdevu sabiedrībā 2002. gadā bija 3 000 latu.

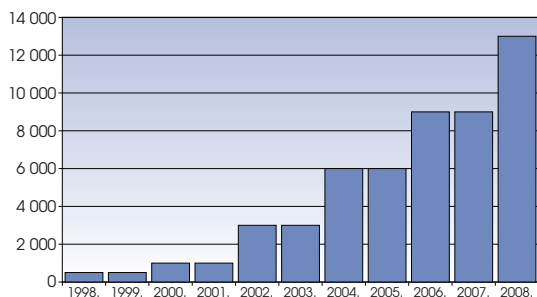
Pēc veiktajiem grozījumiem kopš 2003. gada 1. janvāra minētais likums ir pārdēvēts par Noguldījumu garantiju likumu un saskaņā ar jauno likuma redakciju turpmāk Noguldījumu garantiju fondā (tālā tekstā – Fondā) uzkrātie līdzekļi garantēs ne tikai fizisko, bet arī juridisko personu noguldījumus līdz likumā noteiktajam apmēram. 2003. gadā garantētā atlīdzība gan fiziskām, gan juridiskām personām ir paredzēta 3 000 latu apmērā. Garantētās atlīdzības maksimālais apmērs nākamā piecu gadu laikā pakāpeniski pieaugs līdz 13 000 latu vienai personai katrā bankā vai krājaizdevu sabiedrībā. Šāda garantētās atlīdzības summa atbilst ES noteiktajam minimālajam garantiju apmēram.

Atbilstoši Noguldījumu garantiju likuma 8. panta noteikumiem noguldījumu piesaistītājam (bankai, ārvalsts bankas filiālei vai krājaizdevu sabiedrībai) reizi ceturksnī jāveic maksājumi noguldījumu garantiju fondā 0.05% apmērā no garantēto noguldījumu (fizisko un juridisko personu) vidējā atlikuma noguldījumu piesaistītājā iepriekšējā ceturksnī.

1. attēls
NOGULDĪJUMU GARANTIJU FONDĀ UZKRĀTIE LĪDZEKĻI
(2002. gada 31. decembrī)

2. attēls
GARANTĒTĀS ATLĪDZĪBAS APMĒRA PIEAUGUMS
VIENAM NOGULDĪTĀJAM 1998. – 2008. GADĀ
(perioda sākumā; lati)

Fonda līdzekļu uzkrāšanu un pārvaldīšanu veic Komisija. 2002. gada 31. decembrī Fondā bija uzkrāti 7.6 miljoni latu (sk. 1. att.):

- 1) noguldījumu piesaistītāju maksājumi 6.3 miljonu latu apmērā;
- 2) vienreizēja iemaksa no valsts budžeta 0.5 miljonu latu apmērā;
- 3) vienreizēja Latvijas Bankas iemaksa 0.5 miljonu latu apmērā;
- 4) no Fonda līdzekļu pārvaldīšanas iegūtie ienākumi 0.3 miljonu latu apmērā.

Fonda līdzekļu uzkrāšanu un garantētās atlīdzības izmaksu uzrauga Komisijas Konsultatīvā padome. Gadījumā, ja Fondā nepietiek līdzekļu, lai veiktu garantēto atlīdzību izmaksu noguldītājiem, tad saskaņā ar likumu tās ar Komisijas starpniecību tiek izmaksātas no valsts budžeta līdzekļiem.

Līdz 1999. gada beigām no Fonda līdzekļiem katram noguldītājam (fiziskai personai) vienā bankā vai krājaizdevu sabiedrībā tika garantēta atlīdzība ne vairāk kā 500 latu apmērā. 2000. un 2001. gadā šī summa sasniedza 1 000 latu, 2002. gadā – 3 000 latu, bet 2003. gadā 3 000 latu tiks nodrošināti gan fiziskām, gan arī juridiskām personām. 2004. – 2005. gadā likums paredz katram noguldītājam garantēt 6 000 latu, 2006. – 2007. gadā – 9 000 latu un no 2008. gada – 13 000 latu (sk. 2. att.).

Kā liecina Komisijas apkopotā informācija, no visiem Latvijas banku sistēmā atvērtajiem fizisko personu kontiem 2002. gadā vairāk nekā 95% kontu atlikums nepārsniedza 3 000 latu, tādējādi pārskata gadā 95% noguldītāju tika garantēta visas noguldījuma summas atmaksa.

Noguldījumu nepieejamības gadījumā (pēc tiesas nolēmuma par noguldījumu piesaistītāja likvidāciju vai bankrota sākšanu) Komisija īsteno kreditoru prasījuma tiesības pret noguldījumu piesaistītāju – banku vai krājaizdevu sabiedrību – un veic garantētās atlīdzības izmaksu noguldītājiem ne vēlāk kā triju mēnešu laikā no dienas, kad iestājies noguldījumu nepieejamības gadījums. Kopš Fonda darbības sākuma tā līdzekļi nav izmantoti garantēto atlīdzību izmaksai, jo Latvijas banku un krājaizdevu sabiedrību sistēmā nav bijis neviena noguldījumu nepieejamības gadījuma.

Apdrošināto aizsardzības fonds

Lai aizsargātu apdrošināto personu intereses apdrošinātāja bankrota gadījumā, 1999. gadā tika izveidots Apdrošināto aizsardzības fonds (tālāk tekstā – aizsardzības fonds).

Aizsardzības fonda līdzekļus veido apdrošināšanas sabiedrību atskaitījumi 1% apmērā no to bruto apdrošināšanas prēmiju kopsummas, kuras saņemtas no fiziskajām personām par likumā norādītajiem apdrošināšanas veidiem. 2002. gada 31. decembrī aizsardzības fondā bija uzkrāti 857.5 tūkstoši latu.

Atsevišķi tika uzkrāta un pārvaldīta aizsardzības fonda daļa, ko veido dzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksājumi, un fonda daļa, ko veido pārējo apdrošināšanas sabiedrību maksājumi. Atlīdzības izmaksu varēja saņemt tikai apdrošinājumaņēmējs fiziska persona:

- 1) dzīvības apdrošināšanā – 100% apdrošināšanas atlīdzības apmērā, bet ne vairāk kā 2 000 latu vienam apdrošinājumaņēmējam;
- 2) pārējos likumā minētajos apdrošināšanas veidos – 50% apdrošināšanas atlīdzības apmērā, bet ne vairāk kā 2 000 latu vienam apdrošinājumaņēmējam.

Aizsardzības fonda daļa, ko veidoja dzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksājumi, 2002. gada 31. decembrī bija 188.5 tūkstošu latu apmērā (sk. 3. att.):

- 1) vienreizēja Apdrošināšanas uzraudzības inspekcijas iemaksa 75.0 tūkstošu latu apmērā;
- 2) dzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksājumi 99.0 tūkstošu latu apmērā;
- 3) no aizsardzības fonda līdzekļu pārvaldīšanas iegūtie ienākumi 14.5 tūkstošu latu apmērā.

Aizsardzības fonda daļa, ko veidoja pārējo apdrošināšanas sabiedrību maksājumi, 2002. gada 31. decembrī bija 669.0 tūkstošu latu apmērā (sk. 4. att.):

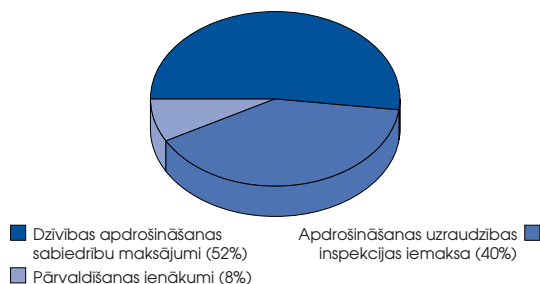
- 1) vienreizēja Apdrošināšanas uzraudzības inspekcijas iemaksa 75.0 tūkstošu latu apmērā;
- 2) pārējo apdrošināšanas sabiedrību maksājumi 547.0 tūkstošu latu apmērā;
- 3) no aizsardzības fonda līdzekļu pārvaldīšanas iegūtie ienākumi 47.0 tūkstošu latu apmērā.

Līdzekļu uzkrāšanu aizsardzības fondā un garantēto apdrošināšanas atlīdzību izmaksu organizē Komisija. Uzraudzību pār aizsardzības fonda līdzekļu uzkrāšanu un apdrošināšanas atlīdzību izmaksu veic Komisijas Konsultatīvā finanšu un kapitāla tirgus padome.

Garantētā apdrošināšanas atlīdzība no aizsardzības fonda tiek izmaksāta tikai pēc apdrošināšanas sabiedrības bankrota procedūras sākšanas. Kreditoru prasījuma tiesības pret apdrošinātāju realizē Komisija. Apdrošinātajai personai triju mēnešu laikā pēc apdrošinātāja atzišanas par maksātnespējīgu ir jāiesniedz pieteikums apdrošināšanas sabiedrības administratoram par atlīdzības saņemšanu. Kopš aizsardzības fonda darbības sākuma tā līdzekļi nav izmantoti garantēto atlīdzību izmaksai.

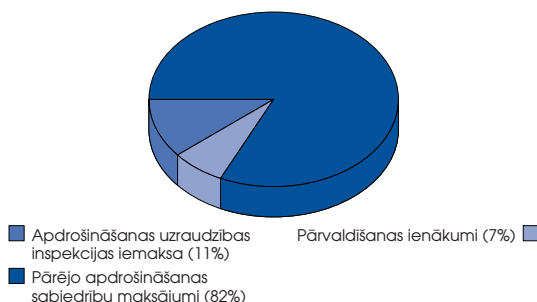
3. attēls

APDROŠINĀTO AIZSARDZĪBAS FONDA DAĻA,
KO VEIDO DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANAS
SABIEDRĪBU MAKSĀJUMI

4. attēls

APDROŠINĀTO AIZSARDZĪBAS FONDA DAĻA, KO
VEIDO PĀRĒJO APDROŠINĀŠANAS SABIEDRĪBU
MAKSĀJUMI

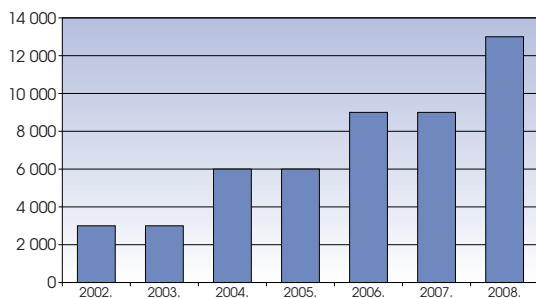
Vērtspapīru tirgus klientu (ieguldītāju) aizsardzība

Kopš 2002. gada 1. janvāra Latvijā ir spēkā Ieguldītāju aizsardzības likums, kas nodrošina ES prasībām atbilstošas ieguldītāju aizsardzības sistēmas ieviešanu. Gadījumos, kad ieguldījumu pakalpojumu sniedzēji (bankas un brokeru sabiedrības) nespēj pildīt savas saistības, ieguldītājiem ir tiesības saņemt kompensāciju. Saistību neizpildi paredzēts kompensēt 90% apmērā no neatgriezeniski pazudušo finanšu instrumentu vērtības vai zaudējumiem, ko radījis nesniegts ieguldījumu pakalpojums.

Atšķirībā no līdzekļu uzkrāšanas Noguldījumu garantiju fondā un Apdrošināto aizsardzības fondā ieguldītāju aizsardzībai radītais mehānisms paredz, ka kompensācijām domātie līdzekļi fondā netiek uzkrāti, taču gadījumos, kad ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs nespēj pildīt savas saistības, Komisija, pamatojoties uz pārējo ieguldījumu pakalpojumu sniedzēju iesniegtajiem ceturkšņa pārskatiem par finanšu instrumentu portfeli, aprēķina katra tirgus dalībnieka – ieguldījumu pakalpojuma sniedzēja maksājuma proporcionālo lielumu Latvijas Bankā atvērtajā kontā kompensāciju nodrošināšanai.

2002. gadā katram ieguldītājam (fiziskai personai) tika garantēta atlīdzība 90% apmērā no neatgriezeniski pazudušo finanšu instrumentu vērtības vai zaudējumiem, ko radījis neizpildīts ieguldījumu pakalpojums, bet ne vairāk kā 3 000 latu. Tāda pati garantētā atlīdzība ir paredzēta arī 2003. gadā. 2004. – 2005. gadā tiks garantēta atlīdzība līdz 6 000 latu; 2006. – 2007. gadā – līdz 9 000 latu, bet no 2008. gada – 13 000 latu (sk. 5. att.).

5. attēls
GARANTĒTĀS ATLĪDZĪBAS APMĒRA PIEAUGUMS
VIENAM IEGULDĪTĀJAM 2002. – 2008. GADĀ
(perioda sākumā; lati)

Nepieciešamības gadījumā Komisija organizē un uzrauga tirgus dalībnieku maksājumu veikšanu kompensāciju izmaksām, pārbauda kompensāciju pieteikumu pamatotību un nodrošina kompensāciju izmaksu. Pieteikums kompensācijas saņemšanai jāiesniedz gada laikā, kopš ieguldītājam kļuvis zināms, ka ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs nav izpildījis savas saistības, bet ne vēlāk kā piecus gadus no saistību neizpildes dienas. Kompensācija izmaksājama triju mēnešu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par kompensācijas pieteikuma atzīšanu par pamatotu. Līdz šim Komisija šādus pieteikumus nav saņēmusi.

Licencēšana

Viena no Komisijas nozīmīgākajām funkcijām ir bijusi licenču izsniegšana tirgus dalībniekiem, kā arī to apturēšana vai anulēšana.

Pārskata gada beigās Latvijā darbojās 22 bankas un viena ārvalsts bankas filiāle. 2002. gadā netika izsniegta vai anulēta neviena licence kredītiestādes darbībai.

2002. gada beigās darbojās 26 krājaizdevu sabiedrības un piecām kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām tika izsniegta licence krājaizdevu sabiedrības darbībai, bet vienai kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai (kooperatīvajai krājaizdevu sabiedrībai "Savstarpējo ieguldījumu nams") licence tika anulēta.

Apdrošināšanas sektorā 2002. gada beigās darbojās 20 apdrošināšanas sabiedrības. Apdrošināšanas sabiedrības paplašināja klientiem piedāvājamo pakalpojumu klāstu, un tika reģistrēti 60 jauni apdrošināšanas produkti (polises). Pārskata gadā netika izsniegta neviena licence, bet vienai apdrošināšanas sabiedrībai (aa/s "AK Alianse") tika anulētas visas izsniegtās licences apdrošināšanas darbībai.

2002. gada beigās Latvijā darbojās 29 apdrošināšanas brokeru sabiedrības. Licences tika izsniegtas sešām un anulētas piecām apdrošināšanas brokeru sabiedrībām. Būtiski pieauga interese par apdrošināšanas brokera darbu, ko pierāda 62 personām izsniegtie sertifikāti apdrošināšanas brokera darbībai. 16 apdrošināšanas brokera sertifikāti tika anulēti, personām pārtraucot brokera darbu. 2002. gada beigās Latvijā bija reģistrēti 185 apdrošināšanas brokeri.

Pārskata gadā tika reģistrētas 18, bet no reģistra izslēgtas septiņas apdrošināšanas aģentūras, tādējādi gada beigās bija reģistrētas 59 apdrošināšanas aģentūras. 2002. gada beigās apdrošināšanas tirgū darbojās 7 969 apdrošināšanas aģenti. Gada laikā apdrošināšanas aģentu reģistrā Komisija iekļāva 945 aģentus, bet 207 – izslēdza no tā.

Privāto pensiju fondu skaits 2002. gadā palika nemainīgs – četri fondi, kas kopā gada beigās piedāvāja deviņus pensiju plānus. Sešiem pensiju plāniem tika anulēta licence pēc pensiju fonda lūguma, un vienam pensiju plānam tika izsniegta licence.

2002. gada beigās darbojās sešas ieguldījumu sabiedrības, kuras pārvaldīja deviņus ieguldījumu fondus: trīs slēgtos ieguldījumu fondus un sešus atvērtos ieguldījumu fondus. Pārskata gada laikā tika izsniegtas divas licences ieguldījumu sabiedrības darbībai un reģistrēti pieci ieguldījumu fondi.

Latvijā ieviestā trīs līmeņu pensiju sistēma paredz, ka, sākot ar 2003. gadu, otrā līmeņa jeb valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļus ir tiesīgas pārvaldīt arī privātas ieguldījumu sabiedrības. 2002. gadā piecām ieguldījumu sabiedrībām tika izsniegta licence valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšanai. Visas licencētās ieguldījumu sabiedrības ir noslēgušas līgumu ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru par šo līdzekļu pārvaldīšanu.

Pārskata gadā divi ārvalstīs reģistrētie ieguldījumu fondi saņēma atļauju izplatīt (laist publiskajā apgrozībā) Latvijas Republikā ieguldījumu fonda vērtspapirus. Kopā pārskata gada beigās izplatīt vērtspapirus Latvijā bija tiesīgi trīs ārvalstīs reģistrēti ieguldījumu fondi.

Pārskata gada beigās vērtspapīru tirgū darbojās 29 licencētas starpnieksabiedrības – 20 kredītiestādes un deviņas brokeru sabiedrības. 2002. gadā Komisija izsniedza licenci starpniekdarbības veikšanai vērtspapīru tirgū vienai

kreditīestādei un divām brokeru sabiedrībām. Vienai brokeru sabiedrībai Komisija licenci anulēja (a/s "Inveks").

2002. gada beigās vērtspapīru tirgū darbojās 567 sertificēti vērtspapīru tirgus profesionālie speciālisti. Vērtspapīru tirgus profesionālā speciālista sertifikāti tika izsniegti 86 personām, 472 speciālistiem Komisija pagarināja sertifikāta derīguma termiņu, bet 207 vērtspapīru tirgus profesionālie speciālisti nepagarināja sava sertifikāta darbības termiņu.

2002. gada beigās Komisijā bija reģistrēti 89 vērtspapīru emitenti, t.sk. 88 akciju emitenti un divi parāda vērtspapīru emitenti. Kopumā tika reģistrētas divas akciju emisijas 200.6 miljonu latu nominālvērtībā un viena obligāciju emisija 25.0 miljonu latu apmērā, un divas hipotekāro ķīlu zīmju emisijas 8.0 miljonu latu nominālvērtībā.

2002. gadā no publiskās apgrozības tika izņemtas a/s "MS Kargo", a/s "Tipogrāfiju serviss", a/s "LMR", a/s "Jēkabpils cukurfabrika" akcijas – kopumā 5 136 900 akcijas.

Uzraudzība

2002. gadā Komisijas veiktā tirgus dalībnieku darbības uzraudzība tika balstīta uz klātienes pārbaudēm un būtiskāko darbības risku analīzi. Uzraudzības mērķis bija laikus atklāt iespējamo problēmu cēloņus un rast risinājumus to novēršanai, lai samazinātu kāda tirgus dalībnieka darbības nepilnību ietekmi uz tirgu kopumā. Svarīgs priekšnoteikums tirgus attīstībai ir bijis tirgus dalībnieku klientu uzticība. Tāpēc Komisija pievērsa uzmanību arī klientu sūdzībām un atsaucēm, lai veicinātu tirgus dalībnieku reputācijas nostiprināšanos un sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Bankas un krājaizdevu sabiedrības

Regulāra un visaptveroša banku un krājaizdevu sabiedrību uzraudzība tika īstenota:

1. analizējot darbību raksturojošos rādītājus un banku risku pārvaldīšanas politiku, sākot ar dokumentu izskatīšanu licences saņemšanai un turpmāk pastāvīgi pievēršot uzmanību finanšu rādītāju kvantitatīvajām un kvalitatīvajām izmaiņām, kā arī regulējošo prasību ievērošanai, pamatojoties uz individuālajiem un konsolidētajiem finanšu pārskatiem;
2. analizējot jauno finanšu pakalpojumu risku pārvaldīšanas politiku un procedūru aprakstus;
3. veicot klātienes mērķa pārbaudes par konkrētiem finanšu pakalpojumiem.

Komisijas darbinieki 2002. gadā veica 44 klātienes pārbaudes bankās. Tāpat kā iepriekšējos gados tika vērtēti riska aktīvi un analizēta iekšējās kontroles sistēma, kā arī tika izvērtētas banku klientu neparastu un aizdomīgu finanšu darījumu identifikācijas procedūru atbilstība likuma "Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu" prasībām.

2002. gadā turpināja būtiski pieaugt izsniegto aizdevumu apjoms, tāpēc pārbaudēs, veicot individuālo kredītu novērtēšanu, liela uzmanība tika pievērsta banku kredītriska pārvaldīšanas sistēmas novērtēšanai, lai laikus noteiktu tās trūkumus un iespējamās ar kredītu atmaksu saistītās problēmas. Tika izvērtēta banku kredītu piešķiršanas stratēģija, politika un procedūras.

2002. gadā Komisija, pamatojoties uz konsolidētajiem finanšu pārskatiem, veica piecu tādu banku uzraudzību, kuras veidoja banku grupas. Minēto banku grupu pārbaudes ietvēra arī grupu veidojošo uzņēmumu (pārsvarā lizinga sabiedrību) darbības pārbaudes, kuru mērķis bija pārliecināties, ka tajās ir izveidota efektīva iekšējās kontroles sistēma, kas nodrošina patiesas informācijas sagatavošanu uzraudzības veikšanai, un riska vadības sistēma, kas ļauj bankai nepārtraukti kontrolēt riska darījumus grupas ietvaros.

Apdrošināšanas sabiedrības

Komisijas darbinieki 2002. gadā veica 22 pārbaudes apdrošināšanas sabiedrībās, t.sk. piecas darbības pilnās revīzijas un 17 tematiskās pārbaudes. Pārbaūžu laikā īpaša uzmanība tika pievērsta apdrošināšanas sabiedrību aktīvu kvalitātei, tehnisko rezervju pietiekamībai un tehnisko rezervju ieguldījumu atbilstībai likuma prasībām, kā arī apdrošināšanas sabiedrību iekšējās kontroles sistēmas novērtēšanai.

Apdrošināšanas sabiedrību uzraudzība tika īstenota divos posmos – Komisijas darbinieki analizēja iesniegtos pārskatus, kā arī veica sabiedrību klātienes pārbaudes, novērtējot to darbības atbilstību likumu, Komisijas apstiprināto noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām. Komisijas darbinieki regulāri sekoja apdrošināšanas sabiedrību darbības rādītājiem, to izmaiņu tendencēm, nepieciešamības gadījumā nosakot veicamos pasākumus konstatēto trūkumu novēršanai.

Pārējie finanšu un kapitāla tirgus dalībnieki

2002. gadā tika veiktas divas pārbaudes privātajos pensiju fondos, viena pārbaude ieguldījumu sabiedrībā un 23 pārbaudes brokeru sabiedrībās un bankās, kuras veica starpniekdarību.

Veicot pensiju fondu un ieguldījumu sabiedrību darbības pārbaudes, tika novērtēta politiku, procedūru un likumos noteikto ierobežojumu ievērošana, kā arī līdzekļu pārvaldīšanas un līdzekļu turēšanas funkciju veikšanas atbilstība likumu un citu normatīvo aktu prasībām.

Uzraugot emitentu darbību, īpaša uzmanība tika pievērsta tam, vai darījumos ar vērtspapīriem fondu biržā netiek izmantota iekšējā informācija, kā arī – vai emitenti savlaicīgi atklāj būtisku informāciju un publicē gada pārskatus, lai nodrošinātu mazākuma akcionāru tiesību aizsardzību un savlaicīgu informēšanu par notikumiem publisko akciju sabiedrību darbībā. Tāpat Komisija veica pārbaudes, lai konstatētu, vai personas, kas ieguvušas vairāk nekā 50% vai 75% balsstiesīgo akciju publiskās akciju sabiedrībās, neizvairās no obligātā akciju atpirkšanas piedāvājuma izteikšanas mazākuma akcionāriem.

Veicot starpniekdarības pārbaudes, kā arī pastāvīgi analizējot biržas un ārpusbiržas darījumus ar vērtspapīriem, uzmanība tika pievērsta tādiem darījumiem, kas rada aizdomas, ka tajos ir izmantota ar emitentu vai vērtspapīriem saistīta informācija, kura nav bijusi publicēta, bet kuras publicēšana būtu ietekmējusi vērtspapīru cenu.

Informācijas sistēmu drošības pārbaudes

Palielinoties IS nozīmei tirgus dalībnieku darbībā, turpināja pieaugt ar tām saistītie drošības riski. Komisijas informācijas sistēmu auditori veica klātienēs un neklātienēs pārbaudes visos finanšu un kapitāla tirgus sektoros, tādējādi 2002. gadā kopā tika veiktas deviņas visaptverošas IS drošības pārbaudes. Tāpat Komisijas IS drošības speciālisti, parādoties jauniem drošības riskiem, regulāri noskaidroja un analizēja tirgus dalībnieku gatavību aizsargāt savus informācijas resursus un nepieciešamības gadījumā sniedza konsultācijas.

Likumprojektu izstrāde

2002. gadā tika pieņemti vairāku finanšu un kapitāla tirgum svarīgu likumu grozījumi, kas stājās spēkā 2002. gada laikā vai 2003. gada 1. janvārī.

Likumā "Par privātajiem pensiju fondiem" veiktie grozījumi paredz vienlīdzīgas ieguldījumu iespējas Latvijā, Lietuvā, Igaunijā un Eiropas Ekonomiskās telpas valstīs, kā arī vairākās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstīs. Pensiju plānu aktīvus turpmāk drīkstēs ieguldīt tādos vērtspapīros, kuri ir iekļauti fondu biržu oficiālajos sarakstos, ieguldījumu fondos, nekustamajā īpašumā un termiņnoguldījumos kredītiestādēs, kā arī atvasinātajos finanšu instrumentos.

Grozījumi likumā "Par ieguldījumu sabiedrībām" izstrādāti, lai paplašinātu to objektu loku, kuros var investēt ieguldījumu fondu līdzekļus, un precizētu kārtību, kādā ārvalstīs reģistrēti ieguldījumu fondi Latvijā var laist publiskajā apgrozībā ieguldījumu apliecības.

Grozījumi likumā "Par apdrošināšanas līgumu" paredz, ka turpmāk apdrošinātājam būs pienākums pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas informēt apdrošinājuma ņēmēju par sūdzību un strīdu izskatīšanas kārtību ārpusstiesas ceļā. Apdrošinātājam līgumā būs arī jānorāda lēmuma par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu vai atteikumu pieņemšanas termiņš un jāpamato, kāpēc atlīdzības izmaksa atteikta.

Valsts fondēto pensiju likuma grozījumi precīzāk reglamentē pensiju shēmas līdzekļu ieguldīšanas noteikumus, nodrošinot to atbilstību ES prasībām par brīvu kapitāla plūsmu. Lai nodrošinātu valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāju – ieguldījumu sabiedrību – uzraudzību, likums paredz ieguldījumu sabiedrībām izstrādāt ieguldījumu plānus un reģistrēt to prospektus Komisijā.

Regulējošie noteikumi

2002. gadā tika apstiprināti vairāki jauni Komisijas noteikumi vai līdzšinējo noteikumu grozījumi.

Lai nodrošinātu ES prasībām atbilstošu kapitāla pietiekamības aprēķināšanas un pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kārtību bankām un brokeru sabiedrībām, Komisijas padome 2002. gada 11. oktobrī apstiprināja "Banku un brokeru sabiedrību kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumus", kuros tika precizēts arī brokeru sabiedrības minimālā sākotnējā kapitāla apmērs atkarībā no atļautajiem starpniecības darījumu veidiem.

Tika izstrādāti "Kreditēstāžu un krājaizdevu sabiedrību darbību reglamentējošo Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atļauju saņemšanas un informācijas sniegšanas noteikumi". Saskaņā ar šiem noteikumiem turpmāk personas, kuras iegūs būtisku līdzdalību bankā, paziņos Komisijai par savu nodomu iegūt, palielināt, samazināt vai izbeigt būtisku līdzdalību. Savukārt, lai Komisija pārliecinātos par bankas vai krājaizdevu sabiedrības padomes, valdes locekļu un ārvalstu bankas filiāles vadītāja, par kuru iepriekš informācija Komisijai nav sniegta, atbilstību likuma prasībām, kreditēstādei vai krājaizdevu sabiedrībai būs jāiesniedz Komisijai padomes un valdes locekļu, kā arī ārvalstu bankas filiāles vadītāja paziņojums, izvēsta profesionālā biogrāfija un personu apliecinošu dokumentu kopijas.

Ja kreditēstādei ir izveidojušās ciešas attiecības ar trešajām personām, Komisijas izstrādātie "Noteikumi par informācijas sniegšanu par personām, ar kurām kreditēstādei ir ciešas attiecības" turpmāk noteiks kārtību, kādā jānotiek informācijas sniegšanai uzraudzības institūcijai.

Lai nodrošinātu klientu strīdu ar kreditēstādi efektīvu ārpus tiesu izskatīšanas procedūru, Komisija pārskata gadā sagatavoja "Klientu strīdu ar kreditēstādi par bezskaidras naudas līdzekļu kredīta pārvedumiem un darījumiem ar elektroniskajiem maksāšanas līdzekļiem efektīvas ārpus tiesu izskatīšanas procedūras izstrādes ieteikumus". Šie ieteikumi nosaka pamatprincipus ātrākam strīda izskatīšanas procesam, nekā to paredz vispārējā tiesas strīdu izšķiršanas procedūra. Kopš 2003. gada 1. janvāra pie Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesas darbojas ombuds, kas izskata banku un to klientu sūdzības par bezskaidras naudas līdzekļu kredīta pārvedumiem un darījumiem ar elektroniskajiem maksāšanas līdzekļiem. Strīdu izskatīšanā pieņemtajiem lēmumiem būs rekomendējošs raksturs, līdz ar to netiks ierobežotas strīdā iesaistīto pušu tiesības vērsties valsts institūcijās vai tiesā vispārējā kārtībā.

Nemot vērā grozījumus Starptautiskajos grāmatvedības standartos (tālāk tekstā – SGS), 2002. gadā tika izstrādāti "Apdrošināšanas akciju sabiedrību un savstarpējās apdrošināšanas kooperatīvo biedrību gada pārskata un konsolidētā gada pārskata sagatavošanas noteikumi". Noteikumi paredz, ka apdrošināšanas sabiedrībām finanšu pārskatu posteņu novērtēšana un gada pārskatu sagatavošana jāveic saskaņā ar SGS.

2002. gadā apstiprinātie "Dzīvības apdrošināšanas akciju sabiedrību un savstarpējās dzīvības apdrošināšanas kooperatīvo biedrību apdrošināšanas darbības pārskata un ceturkšņa pārskata sagatavošanas noteikumi" un "Nedzīvības apdrošināšanas akciju sabiedrību un savstarpējās nedzīvības apdrošināšanas kooperatīvo biedrību apdrošināšanas darbības pārskata un ceturkšņa pārskata sagatavošanas noteikumi" nosaka informācijas apjomu, kāds apdrošināšanas sabiedrībām turpmāk jāsniedz uzraudzības un statistikas vajadzībām.

Apstiprinātie "Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāju licencēšanas noteikumi" nosaka kārtību, kādā Latvijā reģistrētām ieguldījumu sabiedrībām

izsniedz, pārreģistrē, aptur un anulē licences valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšanai. Komisijas padome pieņēma arī "Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītāja drošības naudas noguldīšanas un pašu aktīvu turēšanas noteikumus", kas nosaka kārtību, kādā ieguldījumu sabiedrība nogulda drošības naudu un tur pašu aktīvus papildu nodrošinājumam.

Savukārt "Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšanas pārskatu sagatavošanas noteikumos" veiktie grozījumi precizē informāciju, kura jāatspoguļo gada pārskatā iekļaujamo finanšu pārskatu posteņos, gada pārskata ziņojumā, paziņojumā par līdzekļu pārvaldītāja valdes atbildību un gada pārskata pielikumā. Finanšu pārskatu posteņu novērtēšanas noteikumi ir saskaņoti ar 26. un 39. SGS prasībām.

"Vērtspapīru reģistrācijas laišanai publiskajā apgrozībā noteikumi", ievērojot ES direktīvu prasības, turpmāk noteiks kārtību, kā vērtspapīri tiek reģistrēti Komisijā, lai tos varētu laist publiskajā apgrozībā.

Komisijas padome pārskata gadā izdarīja grozījumus "Akciju atpirkšanas noteikumos", kuros ir paredzēts norēķinus par akcijām, kuras tiek pārdotas akciju atpirkšanas piedāvājumā, veikt saskaņā ar principu – "piegāde pret samaksu". Šāda norēķinu kārtība sniedz papildu drošību akciju atpirkšanas piedāvājuma izteicēja saistību izpildei pret tiem akcionāriem, kuri ir pieņēmuši akciju atpirkšanas piedāvājumu. Tādējādi šie grozījumi veicinās mazākuma akcionāru tiesību aizsardzību akciju atpirkšanas gadījumos.

Pārskata gadā apstiprinātie "Ieguldījumu fondu pārskatu sagatavošanas noteikumi" nosaka ieguldījumu apliecību turētājiem un potenciālajiem investoriem paredzētās informācijas par ieguldījumu fonda darbību sagatavošanas un publicēšanas kārtību (gada pārskats un pusgada pārskats), kā arī uzraudzības nolūkiem paredzētās informācijas saturu un iesniegšanas kārtību (mēneša pārskats).

Savukārt pieņemto "Finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku informācijas sistēmu drošības noteikumu" mērķis ir tirgus dalībnieku IS drošības risku ierobežošana. Turpmāk IS drošības risinājumus būs nepieciešams ieviest atbilstoši iepriekš veiktam risku novērtējumam. Noteikumos ir precizēta informācijas resursu turētāja loma IS drošības izveidē un uzturēšanā.

Starptautiskā sadarbība

2002. gadā visos būtiskākajos aspektos Latvijas finanšu un kapitāla tirgu regulējošie normatīvie akti bija saskaņoti ar ES direktīvu prasībām, bet Komisija turpināja aktīvi piedalīties procesos, kas skāra Latvijas integrāciju ES, iesniedzot priekšlikumus likumdošanas aktu saskaņošanai ar ES direktīvām un izstrādājot normatīvo aktu projektus, kas nodrošinātu regulējošo prasību atbilstību ES tiesību normām.

Latvijas finanšu pakalpojumu uzraudzības efektivitātes novērtējums

Eiropas Komisijas ekspertu grupa, kuras sastāvā bija ES dalībvalstu finanšu sektora uzraudzības iestāžu, kā arī Eiropas Komisijas pārstāvji, no 2002. gada 8. līdz 12. aprīlim apmeklēja Latviju, lai izvērtētu finanšu pakalpojumu uzraudzību Latvijā. Šīs vizītes mērķis bija praksē pārliecināties, vai visi finanšu un kapitāla tirgus dalībnieki tiek uzraudzīti saskaņā ar starptautiski noteiktajiem kritērijiem. Gala ziņojumā kopumā tika sniegts pozitīvs Latvijas finanšu sektora uzraudzības novērtējums, kas apstiprināja Komisijas darba efektivitāti un finanšu tirgus konkurētspēju. Ziņojumā teikts: "Finanšu un kapitāla tirgus komisija nepārtraukti pilnveido uzraudzības praksi atbilstoši starptautiskām prasībām; šis pūles ir vainagojušās ar labiem uzraudzības prakses standartiem." Gala ziņojumā Eiropas Komisijas pārstāvji izteica arī priekšlikumus. Komisija izstrādāja Darbības plānu gala ziņojumā minēto priekšlikumu ieviešanai. Tāpat gala ziņojumā tika uzsvērts, ka Komisijai ir ļoti sekmīgi izdevies apvienot trīs līdz šim atsevišķi darbojošās finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības iestādes.

Komisijas dalība Eiropas Savienības komiteju darbā

Pārskata gada beigās Komisijas pārstāvji tika uzaicināti no 2003. gada piedalīties vairāku Eiropas Komisijas komiteju sēdēs novērotāja statusā – Banku konsultatīvā komitejā, Apdrošināšanas komitejā, Eiropas Vērtspapīru komitejā, Kopīgo ieguldījumu uzņēmumu komitejā, Eiropas Vērtspapīru regulatoru komitejā, kā arī Eiropas Centrālās bankas Banku uzraudzības komitejā.

Kaut arī līdz iestāšanās dienai ES Latvija šajās komitejās piedalīsies tikai novērotāja statusā, tas rada iespēju klātienē sekot finanšu tirgus darbību regulējošo prasību un uzraudzības prakses attīstībai.

Starptautiskās organizācijas un ārvalstu finanšu tirgus uzraudzības institūcijas

Pārskata gadā Komisija aktīvi sadarbojās ar svarīgākajām starptautiskajām organizācijām finanšu un kapitāla tirgus jomā: Bāzeles Banku uzraudzības komiteju, Starptautisko apdrošināšanas uzraudzības asociāciju, Starptautisko vērtspapīru komisiju organizāciju, Starptautisko pensiju regulatoru un uzraudzības institūciju apvienību, Pasaules Banku, Starptautisko valūtas fondu un Starptautisko komerciālo noziegumu biroju. Tāpat aktīva sadarbība notika ar Eiropas Padomes Noziedzības problēmu komiteju un Eiropas Padomes Naudas atmazgāšanas novēršanas pasākumu novērtēšanas ekspertu komiteju.

Komisija paplašināja sadarbības partneru loku ārvalstu finanšu tirgus uzraudzības institūciju vidū, noslēdzot savstarpējās informācijas apmaiņas līgumus ar Krievijas Federācijas Centrālo banku kredītiestāžu uzraudzības jomā, Dānijas Finanšu uzraudzības institūciju finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības jomā, Vācijas Apdrošināšanas sabiedrību uzraudzības institūciju un Lietuvas Valsts apdrošināšanas uzraudzības institūciju. Tika sāktas vai turpinātas sarunas par informācijas apmaiņas līgumu noslēgšanu ar Kipras Centrālo banku, Portugāles Vērtspapīru tirgus komisiju un Ukrainas Nacionālo banku. Kopumā Komisija 2002. gada beigās bija noslēgusi 16 informācijas apmaiņas līgumus ar dažādu valstu finanšu tirgus uzraudzības institūcijām.

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas svarīgākie uzdevumi 2003. gadā

1. Finanšu un kapitāla tirgus uzraudzība, analizējot finanšu pārskatus un cita veida informāciju, kā arī veicot tirgus dalībnieku klātienēs pārbaudes.
2. Tiesību aktu pilnveidošana un saskaņošana ar ES tiesību aktu normām, starptautisko uzraudzības institūciju ieteikumiem un apkopoto labāko praksi šajā jomā, turpinot Latvijas finanšu un kapitāla tirgus sagatavošanu ES tirgum.
3. Kvalitātes vadības sistēmas pastāvīga uzturēšana un ieviestās sistēmas novērtēšana atbilstoši standartam ISO 9001:2000.
4. E-pārvaldes ieviešana: jaunas vienotas tirgus dalībnieku finanšu datu Elektroniskās datu bāzes izveides pabeigšana un informācijas apmaiņa elektroniskā veidā ar tirgus dalībniekiem.
5. Sagatavošanās elektronisko dokumentu aprites ieviešanai.

Komisijas apstiprinātais pilnais Darba plāns 2003. gadam ir pieejams Komisijas mājas lapā internetā www.fktk.lv.

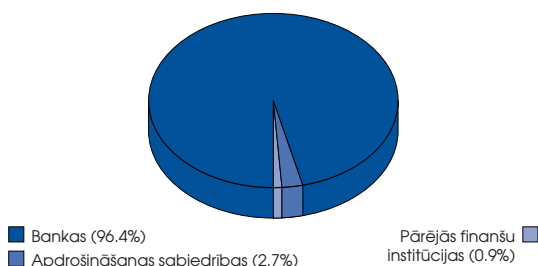
6. attēls
FINANŠU UN KAPITĀLA TIRGUS DALĪBNIKU

(31.12.2002.; milj. latu)

Market participants	Number	Assets (in millions of lats)	Share of assets, %
Banks	23	4 422.5	96.4
Insurance companies	20	1 24.1	2.7
Private pension funds	4	15.6	0.3
Investment funds	9	12.3	0.3
Insurance brokerage firms	29	5.4	0.1
Brokerage firms	8	3.3	0.1
Cooperative credit unions	26	2.7	0.1
Investment companies	6	1.4	0.0
Riga Stock Exchange	1	1.4	0.0
Latvian Central Depository	1	0.6	0.0
Issuers	89	-	-
Insurance brokers	185	-	-
Professional securities market specialists	567	-	-
Total	968	4 589.3	

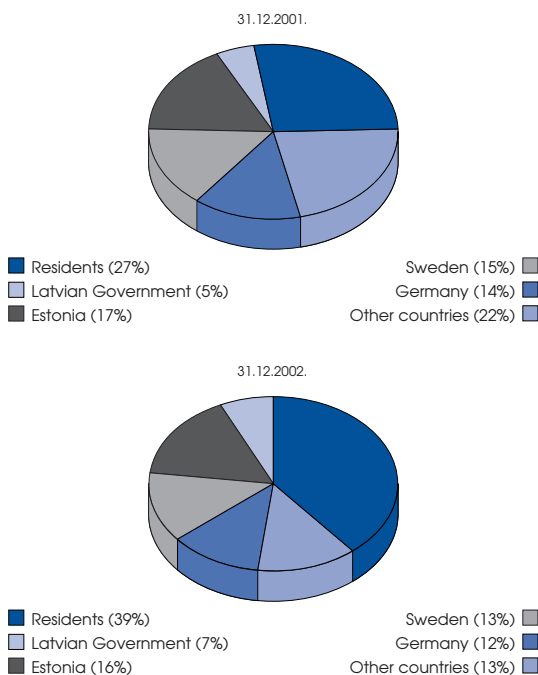
7. attēls
TIRGUS DALĪBNIKU AKTĪVI

(31.12.2002.; %)

8. attēls
PAMATKAPITĀLA STRUKTŪRA

(%)

Tirgus dalībnieku darbība 2002. gadā

2002. gada beigās Komisijas pārraudzībā esošo tirgus dalībnieku (sk. 6. att.) aktīvu apmērs pret iekšzemes kopproduktu sasniedza 88% (2001. gada beigās tas bija 76%). Šis pieaugums liecināja par tirgus dalībnieku klientu uzticības palielināšanos. Ievērojams pārsvars tirgus dalībnieku aktīvu apmērā (sk. 7. att.) bija banku sektoram – 96.4% (2001. gadā – 96.0%).

Bankas

Pārskata periodā banku skaits nemainījās, un 2002. gada beigās Latvijā joprojām darbojās 22 bankas un viena ārvalsts bankas filiāle. 2002. gadā notika izmaiņas banku kopējā pamatkapitāla struktūrā (sk. 8. att.), gada beigās ārvalstu kapitāla īpatsvars apmaksātajā banku pamatkapitālā bija 54.4%. Deviņās bankās ārvalstu akcionāriem piederēja vairāk nekā 50% no bankas pamatkapitāla, un šo banku tirgus daļa bija 42.8% no banku kopējiem aktīviem. Sešas bankas bija ārvalstu banku meitasuzņēmumi.

Valsts līdzdalība banku sektorā pārskata gadā ir bijusi nenozīmīga. A/s "Latvijas Hipotēku un zemes banka" vienīgā akcionāre joprojām bija Latvijas valsts. Šīs bankas aktīvu īpatsvars kopējos banku aktīvos 2002. gada 31. decembrī bija 4.0%. Savukārt a/s "Latvijas Krājbanka" valsts kapitāla daļa (kuru paredzēts pilnībā privatizēt 2003. gada laikā) saglabājās 32.1% apmērā, un a/s "Latvijas Krājbanka" īpatsvars banku sistēmas kopējos aktīvos bija 3.9%.

Piecu lielāko banku tirgus daļa pārskata gadā būtiski nav mainījusies, un gada beigās tā sasniedza 65.3% no kopējiem aktīviem, 73.7% no kredītiem un 68.4% no noguldījumiem (2001. gada beigās attiecīgi – 66.2%, 73.1% un 69.0%). No konkurences viedokļa šāds koncentrācijas līmenis banku sektorā ir pozitīvi vērtējams un, salīdzinot ar pārējām Baltijas valstīm, tas uzskatāms par mērenu. 2002. gadā banku aktīvi palielinājās par 964.0 milj. latu jeb 27.9% un sasniedza 4.422.5 milj. latu gada beigās. Pārskata gadam bija raksturīga strauja kredītišķšanas attīstība. Kredītiem pieaugot par 29.9%, to īpatsvars banku aktīvos palielinājās no 47.3% līdz 48.1% (sk. 9. att.). Rezidentiem izsniegto banku kredītu attiecība pret iekšzemes kopproduktu palielinājās no 29.5% 2001. gada beigās līdz 36.4% 2002. gada beigās.⁵

Aktīvi tika kreditēti Latvijas tautsaimniecībā. Pārskata gada beigās 88.9% no kredītu atlikuma bija izsniegti iekšzemes aizņēmējiem. Tautsaimniecības izaugsme noteica kredītu kāpumu visās svarīgākajās nozarēs: apstrādes rūpniecībā par 17.4%, tirdzniecībā – 21.0%, transportā, noliktavu saimniecībā un sakaru nozarē – 23.9%.

Sevišķi strauji turpināja attīstīties hipotekārā kredītišķšana. Tās pieaugums 2002. gadā bija 72.8%, un hipotēku kredītu īpatsvars banku kredītportfelī palielinājās līdz 19.9%, gada beigās sasniedzot 411.7 milj. latu. Hipotēku kredītu attiecība pret iekšzemes kopproduktu palielinājās no 5.0% 2001. gada beigās līdz 7.9% 2002. gada beigās.

2002. gadā mainījās kredītu termiņstruktūra. Ilgtermiņa kredītu apmērs palielinājās par 66.4%, un to īpatsvars banku kredītportfelī pieauga no 29.0% gada sākumā līdz 36.9% gada beigās. Svarīgi, ka, augot kredītišķšanas apmēram, kredītu kvalitāte nepasliktinājās. Ienākumus nenesošu kredītu (zemstandarta, šaubīgie, zaudētie) īpatsvars nebankām izsniegto kredītu kopsummā samazinājās no 2.8% līdz 2.0%. 2002. gada beigās attiecība starp speciālajiem uzkrājumiem nebankām un izsniegto kredītu nebankām kopsummu bija 1.5% (sk. 10. att.). Speciālie uzkrājumi kredītiem nebankām pārskata gada beigās sedza 78.1% no ieņēmumus nenesošu kredītu apmēra.

⁵ Latvijas Republikas Centrālās Statistikas pārvaldes mājas lapā internetā publicētie dati par iekšzemes kopprodukta apmēru 2002. gadā – 5 194.7 milj. latu.

Noguldījumu apmērs 2002. gadā palielinājās par 740.6 milj. latu jeb par 31.8%, sasniedzot 3 070.3 milj. latu gada beigās. Lielākais noguldījumu apmēra pieaugums – par 38.1% – bija nerezidentu noguldījumiem, un gada beigās tie sasniedza 54.3% no kopējiem piesaistītajiem nebanku noguldījumiem. Rezidentu noguldījumu apmērs palielinājās par 25.0% (t.sk. privātpersonu noguldījumu apmērs par 29.5%). Rezidentu noguldījumu kopsummā lielākais īpatsvars pārskata periodā bija privātpersonu noguldījumiem – 51.5% – un privātzņēmumu noguldījumiem – 32.5%. Lielākais īpatsvars kopējos noguldījumos bija pieprasījuma noguldījumiem – 71.9%.

Banku sektora peļņa⁶ 2002. gadā sasniedza 56.3 milj. latu, t.i., par 13.6% vairāk nekā 2001. gadā, kad peļņa bija 49.6 milj. latu. Tas bijis līdz šim lielākais banku peļņas rādītājs absolūtos skaitļos Latvijas banku sistēmas pastāvēšanas vēsturē. Savukārt banku kapitāla atdeve (ROE)⁷ 2002. gada beigās bija 16.4% jeb par 2.6 procentu punktiem mazāka nekā iepriekšējā gada beigās. Banku aktīvu atdeve (ROA)⁸ pārskata gada laikā svārstījās robežās no 1.3% līdz 1.5% un gada beigās sasniedza 1.5%.

2002. gadā galvenie banku ienākumu avoti bija procentu ienākumi no nebankām izsniegtajiem kredītiem – 40.4%, komisijas naudas ienākumi – 24.6% – un procentu ienākumi par parāda vērtspapīriem – 9.6% no kopējiem banku ienākumiem.

Kapitāla pietiekamības rādītājs⁹ 2002. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājās. Tas liecina par banku kapitāla izmantošanas efektivitātes pieaugumu. 2002. gada 31. decembrī banku sektora kapitāla pietiekamības rādītājs bija 13.1% (2001. gada 31. decembrī – 14.2%), kas joprojām par vairāk nekā trīs procentu punktiem pārsniedza normatīvo prasību – 10.0% (sk. 11. att.).

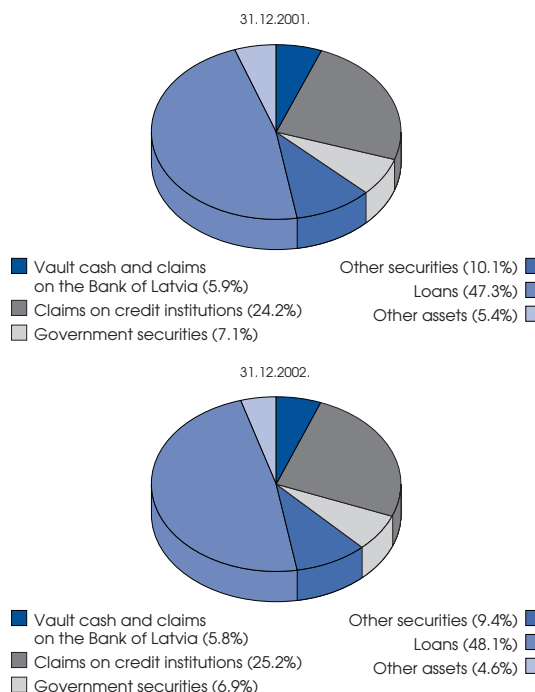
2002. gadā bankas joprojām saglabāja augstu likviditāti. Banku sektora likviditātes rādītājs¹⁰ pārskata gadā svārstījās no 61.6% līdz 66.0% un 2002. gada 31. decembrī bija 62.1% (normatīvā prasība – 30.0%).

Svarīgs banku darbības uzraudzības aspekts bija konsolidētā uzraudzība¹¹, kas pamatojās uz konsolidēto finanšu pārskatu analīzi. 2002. gadā konsolidētajai uzraudzībai bija pakļautas sešas banku grupas un viena finanšu pārvaldītājsabiedrības grupa.

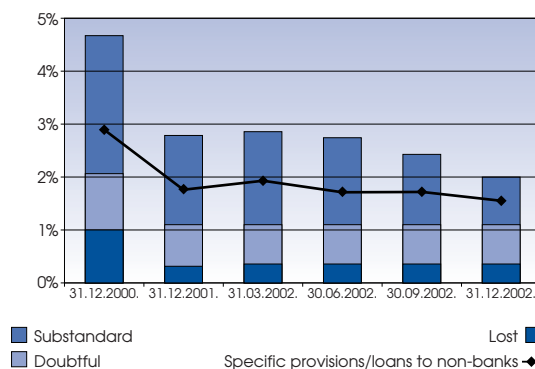
2002. gada beigās šīm sešām banku grupām bija 25 meitasuzņēmumi, t.sk. septiņas līzinga kompānijas, trīs ieguldījumu sabiedrības, viena banka, viens pensiju fonds, divas apdrošināšanas sabiedrības, četri palīguzņēmumi un septiņi citu veidu finanšu uzņēmumi (vērtspapīru brokeru sabiedrības u.c.). Latvijas banku grupu meitasuzņēmumi galvenokārt reģistrēti Latvijā un Lietuvā, kā arī Kiprā, Ukrainā, ASV un Lielbritānijā.

2002. gada beigās vidējais kapitāla pietiekamības rādītājs, kas aprēķināts, pamatojoties uz banku individuālajiem finanšu pārskatiem – 13.1%, visām bankām bija tikai nedaudz augstāks nekā rādītājs, kas aprēķināts, pamatojoties uz banku grupu konsolidētajiem finanšu pārskatiem – 12.9%.

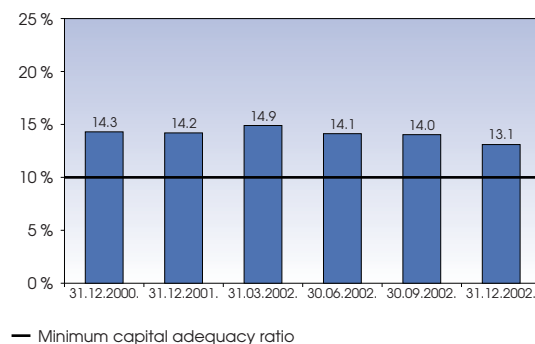
9. attēls
AKTĪVU STRUKTŪRA
(%)

10. attēls
IENĀKUMUS NENESOŠIE NEBANKU KREDĪTI
(pret kredītu atlikumu)

11. attēls
BANKU KAPITĀLA PIETIEKAMĪBAS RĀDĪTĀJS

⁶ Neauditētā peļņa.

⁷ Banku kapitāla atdeve – pārskata perioda peļņas/zaudējumu (pēc nodokļiem) attiecība pret bankas vidējo kapitāla un rezervju apmēru.

⁸ Banku aktīvu atdeve – pārskata gada peļņas/zaudējumu (pēc nodokļiem) attiecība pret bankas vidējo aktīvu apmēru.

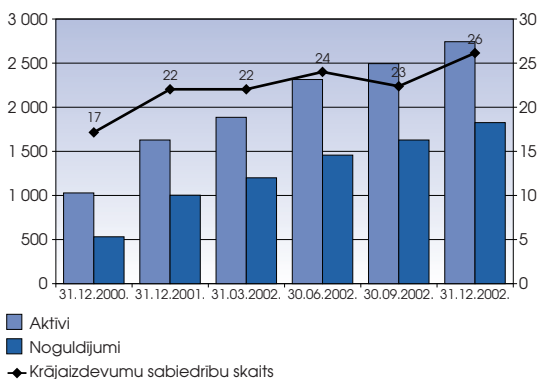
⁹ Kapitāla pietiekamības rādītājs – kredītiestāžu pašu kapitāla attiecība pret riska svērtu aktīva un ārpusbilances posteņu un nosacīto riska svērtu aktīva un ārpusbilances posteņu kopsummu.

¹⁰ Likviditātes rādītājs – bankas likvido aktīvu attiecība pret tekošajām saistībām.

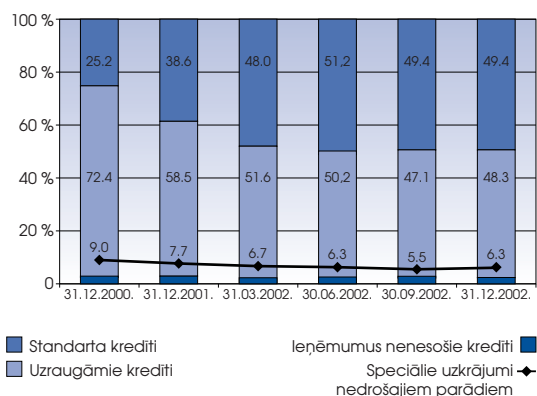
¹¹ Konsolidētā uzraudzība – banka ir pakļauta konsolidētai uzraudzībai, ja tai ir finanšu meitasuzņēmumi, vai arī bankas mātesuzņēmums ir Latvijā reģistrēta finanšu pārvaldītājsabiedrība. Šajā gadījumā banka veic risku novērtēšanu un regulējošo prasību ievērošanu par grupu kopumā, t.i., uzskatot konsolidācijas grupā ietvertos uzņēmumus par "vienu uzņēmumu".

12. attēls KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU AKTĪVI UN NOGULDĪJUMI

(perioda beigās; tūkst. latu)

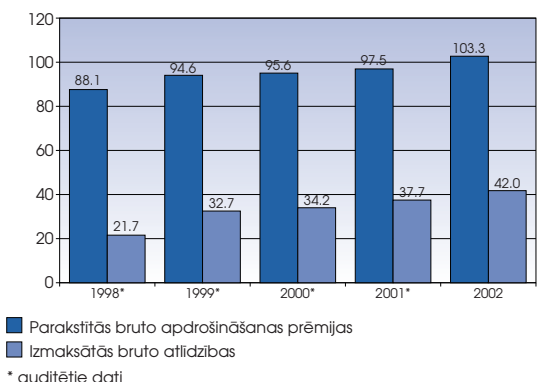

13. attēls KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBU KREDĪTPORTEĻA KVALITĀTE

14. attēls PARAKSTĪTĀS BRUTO APDROŠINĀŠANAS PRĒMIJAS UN IZMAKSĀTĀS BRUTO ATLĪDZĪBAS

(perioda beigās; milj. latu)

* auditētie dati

Krājaizdevu sabiedrības

2002. gadā Latvijā darbojās 26 kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības. Gada beigās divu lielāko krājaizdevu sabiedrību tirgus daļa bija 78.8% no aktīviem, 77.0% no kredītiem un 83.9% no noguldījumiem.

Krājaizdevu sabiedrību aktīvi pieauga par 63.7%, sasniedzot 2 707.7 tūkst. latu (0.06% no banku aktīviem) (sk. 12. att.). Šo pieaugumu galvenokārt nodrošināja krājaizdevu sabiedrību biedru noguldījumi. To apmērs 2002. gadā palielinājās par 76.7%, sasniedzot 1 784.6 tūkst. latu.

Krājaizdevu sabiedrību galvenais darbības veids bija savu biedru kreditēšana. Kredītu apmērs 2002. gadā palielinājās par 70.7%, 2002. gada 31. decembrī sasniedzot 2 096.7 tūkst. latu. Pēc īpatsvara šis ir lielākais postenis krājaizdevu sabiedrību kopējos aktīvos – 77.4% (2001. gada beigās – 74.3%).

Kopš krājaizdevu sabiedrības paralēli īstermiņa (līdz 1 gadam) un vidēja termiņa (no 1 līdz 5 gadiem) kredītiem 2002. gadā sāka izsniegt arī ilgtermiņa kredītus (ilgāk par 5 gadiem), to īpatsvars kopējā krājaizdevu sabiedrību kredītportfeļā sasniedza 7.8% pārskata gada beigās. 2001. gada beigās īstermiņa kredītu īpatsvars bija 77.6%, bet 2002. gada 31. decembrī tas bija samazinājies līdz 64.0%, lai gan šo kredītu apmērs tajā pašā laikā palielinājās par 40.7%.

2002. gadā krājaizdevu sabiedrības sāka izsniegt hipotekāros kredītus. Gada beigās to apmērs sasniedza 201.8 tūkst. latu jeb 9.6% no krājaizdevu sabiedrību kredītportfeļa. Tomēr lielākais īpatsvars (86.4%) no krājaizdevu sabiedrību kredītportfeļa pārskata perioda beigās bija kredītiem patērīna preču iegādei.

2002. gadā ienākumus nenesošo kredītu īpatsvars kredītportfeļā samazinājās no 2.9% gada sākumā līdz 2.4% 2002. gada 31. decembrī. Izveidoto speciālo uzkrājumu apmērs bija 6.3% no kredītu kopsummas (sk. 13. att.).

2002. gadā darbību sāka piecas jaunas sabiedrības, un, augot to biedru skaitam, krājaizdevu sabiedrību apmaksātais pamatkapitāls palielinājās par 34.3%, 2002. gada 31. decembrī sasniedzot 499.3 tūkst. latu, bet kapitāla un rezervju kopsumma pieauga par 44.0%, sasniedzot 678.9 tūkst. latu jeb 25.1% no saistībām.

2002. gadā krājaizdevu sabiedrības guva 59.5 tūkst. latu lielu peļņu¹², kas bija vairāk nekā 2.5 reizes lielāka par 2001. gada peļņu. Pārskata gadā krājaizdevu sabiedrību galvenais ienākumu avots joprojām bija procentu ienākumi no sabiedrību biedriem izsniegtajiem kredītiem – 71.3% no visiem krājaizdevu sabiedrību ienākumiem.

Krājaizdevu sabiedrību kapitāla atdeve (ROE) 2002. gada 31. decembrī bija 10.6% un aktīvu atdeve (ROA) – 3.3% (2001. gada 31. decembrī attiecīgi – 5.5% un 1.7%).

2002. gada 31. decembrī krājaizdevu sabiedrību sektora pašu kapitāla attiecība pret aktīviem bija 24.9% (likumā noteiktā minimālā prasība bija 10%).

Apdrošināšanas sabiedrības

2002. gada beigās Latvijā darbojās 20 apdrošināšanas sabiedrības, no kurām sešas veica dzīvības apdrošināšanu un 14 – nedzīvības apdrošināšanu.

Nerezidentu tiešo ieguldījumu kopsumma apdrošināšanas sabiedrību

¹² Neauditētā peļņa.

pamatkapitālā 2002. gada beigās bija 20.1 milj. latu jeb 52.6% no apdrošināšanas sabiedrību apmaksātā pamatkapitāla. Sešas apdrošināšanas sabiedrības darbojās kā ārvalstu apdrošinātāju meitasuzņēmumi, divu apdrošināšanas sabiedrību pamatkapitālu veidoja ārvalstu apdrošināšanas sabiedrību ieguldījumi un vēl divu sabiedrību pamatkapitālos bija būtiska (vairāk par 10%) nerezidentu kapitāla līdzdalība.

2002. gadā apdrošināšanas sabiedrības parakstīja bruto prēmijas¹³ 103.3 milj. latu apmērā jeb par 6% vairāk nekā 2001. gadā un izmaksāja bruto atlīdzības¹⁴ 41.96 milj. latu apmērā jeb par 11% vairāk nekā 2001. gadā (sk. 14. att.).

2002. gada beigās savus pakalpojumus tirgū piedāvāja 29 apdrošināšanas brokeru sabiedrības, ar kuru palīdzību klienti bija izvēlējušies apdrošināšanas pakalpojumus par 14.3 milj. latu. Ar brokeru sabiedrību starpniecību parakstīto bruto prēmiju īpatsvars bija 14% no apdrošināšanas sabiedrību parakstīto bruto prēmiju kopsummas (2001. gadā – arī 14%).

Parakstīto bruto apdrošināšanas prēmiju attiecības rādītājs pret iekšzemes kopproduktu 2002. gada beigās bija tāds pats kā 2001. gadā – 2.0%.¹⁵ Pārskata gadā par 2.6 latiem jeb par 6.3% pieauga otrs svarīgākais rādītājs, kas raksturo apdrošināšanas nozares nozīmību valsts tautsaimniecībā – uz vienu valsts iedzīvotāju parakstīto bruto prēmiju apjoms, kas 2002. gadā sasniedza 44 latus.

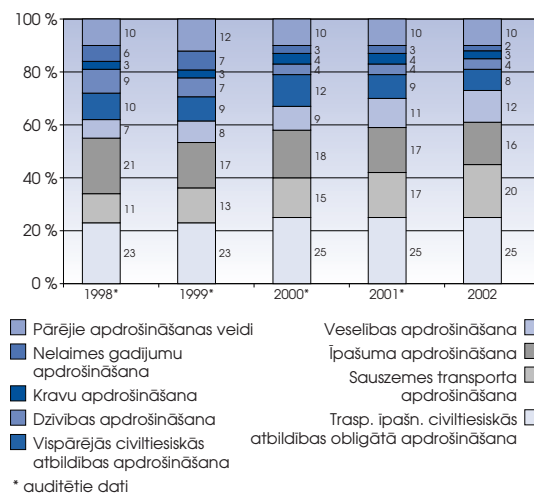
Gada laikā nebija lielu izmaiņu apdrošināšanas sabiedrību parakstīto bruto prēmiju portfeli. Joprojām visvairāk prēmiju bija parakstīts par riska apdrošināšanas veidiem – 96%, par dzīvības apdrošināšanu parakstīto bruto prēmiju īpatsvaram paliekot tādā pašā kā 2001. gadā – 4% (sk. 15. att.).

Kombinētais rādītājs¹⁶ samazinājās no 100.6% 2001. gadā uz 94.5% 2002. gadā (sk. 16. att.). Ņemot vērā to, ka 2002. gadā ieguldījumu neto atdeve¹⁷ bija 7.0%, ar apdrošināšanas darbību saistīto izdevumu reālā attiecība¹⁸ pret ieņēmumiem bija 87.6% (2001. gadā šī attiecība bija 92.2%).

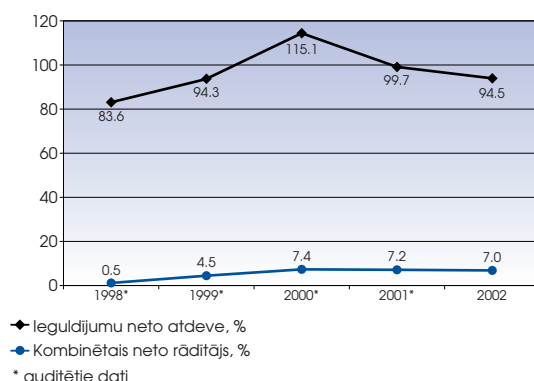
2002. gada 31. decembrī apdrošināšanas sabiedrību pašu līdzekļu apmērs bija samazinājies par 1.4% salīdzinājumā ar 2001. gada 31. decembri un bija 41.7 milj. latu. Maksātspējas rādītājs¹⁹ bija 324% (2001. gadā – 362%). Zemākā likumā pieļaujamā šī rādītāja robeža ir 100%.

Apdrošināšanas sabiedrību izveidoto tehnisko rezervju neto apmērs 2002. gada 31. decembrī bija 53.3 milj. latu. Tehniskās rezerves pilnā apmērā bija segtas ar atļautajiem ieguldījumiem, un 96% no šo ieguldījumu kopsummas bija izvietoti Latvijā. Ieguldījumu portfelis bija veidots tā, lai ierobežotu risku: lielāko ieguldījumu daļu veidoja termiņnoguldījumi kredītiestādēs (39%) un valstu valdību vai pašvaldību emitētie un garantētie vērtspapīri (31%) (sk. 17. att.).

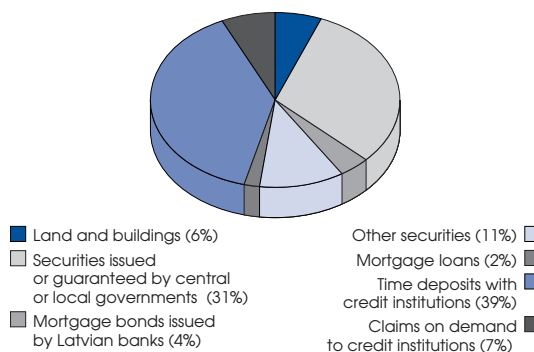
15. attēls
PARAKSTĪTO BRUTO APDROŠINĀŠANAS PRĒMIJU SADALĪJUMS PA VEIDIEM
(perioda beigās)

16. attēls
DARBĪBAS IZDEVUMU KOMBINĒTAIS RĀDĪTĀJS UN IEGULDĪJUMU NETO ATDEVE
(%)

17. attēls
IEGULDĪJUMU, KAS SEDZ NETO TEHNISKĀS REZERVES, STRUKTŪRA

¹³ Bruto prēmijas ir visas pārskata gadā parakstītās prēmijas par apdrošināšanas līgumiem, kuri ir stājušies spēkā pārskata gadā, neatkarīgi no tā, vai šīs prēmijas ir vai nav saņemtas.

¹⁴ Bruto atlīdzības ir visas pārskata gadā izmaksātās atlīdzības, dzīvības apdrošināšanā izmaksātās atpirkuma summas un ar atlīdzību izmaksu tieši saistītie izdevumi.

¹⁵ Latvijas Republikas Centrālās Statistikas pārvaldes mājas lapā internetā publicētie dati par iekšzemes kopprodukta apmēru 2002. gadā – 5 194.7 milj. latu.

¹⁶ Kombinētais rādītājs raksturo apdrošināšanas sabiedrību kopējo ar apdrošināšanas darbību saistīto izdevumu attiecību pret nopelnītajām prēmijām.

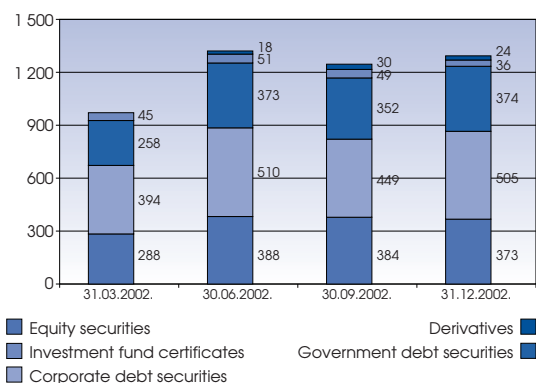
¹⁷ Ieguldījumu neto atdeve ir neto ieguldījumu ienākums pret vidējo ieguldījumu vērtību.

¹⁸ Reālā ar apdrošināšanas darbību saistīto izdevumu attiecība ir kombinētais rādītājs, kas samazināts par ieguldījumu neto atdevi.

¹⁹ Minimālā maksātspēja jeb maksātspējas norma ir aprēķināms lielums, kas izsaka ar noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem saistīto risku kvantitatīvo apmēru.

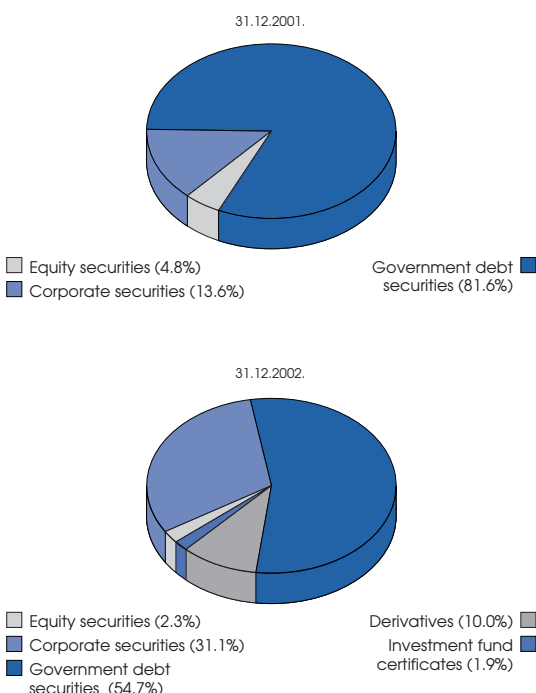
18. attēls STARPNIEKSABIEDRĪBU TURĒJUMĀ UN ĪPAŠUMĀ ESOŠO VĒRTSPAPĪRU PORTFELIS SADALĪJUMĀ PA VĒRTSPAPĪRU VEIDIEM

(milj. latu)

19. attēls VĒRTSPAPĪRU TIRDZNIECĪBAS DARĪJUMI STARPNIEKSABIEDRĪBĀS SADALĪJUMĀ PA VĒRTSPAPĪRU VEIDIEM

(%)

Vērtspapīru tirgus

2002. gada beigās vērtspapīru tirgū Latvijā darbojās Rīgas Fondu birža (tālāk tekstā – RFB), Latvijas Centrālais depozitārijs (tālāk tekstā – LCD), 28 starpnieksabiedrības (astoņas brokeru sabiedrības un 20 bankas, kuras veica starpniekdarbību vērtspapīru tirgū) un sešas ieguldījumu sabiedrības, kas pārvaldīja deviņus ieguldījumu fondus (sešus atvērtos un trīs slēgtos).

Līdz pārskata gada beigām atļaujas laist publiskajā apgrozībā Latvijā savus vērtspapīrus bija saņēmuši četri ārvalstu ieguldījumu fondi.

2002. gadā Somijas *HEX Group* iegādājās 92.98% RFB akciju, tādējādi kļūstot par RFB lielāko akcionāru. RFB pieder 100% LCD akciju. Pārskata gadā LCD nodibināja korespondentattiecības ar Eiropas vērtspapīru depozitāriju – *Euroclear*.

RFB kopējais apgrozījums pārskata gadā bija 310.9 milj. latu, kas ir par 41.5% mazāk nekā 2001. gadā. Tas galvenokārt saistīts ar valsts parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru apgrozījuma samazinājumu. Akciju tirgus kapitalizācija 2002. gadā samazinājās par 4.6%, sasniedzot 418.3 milj. latu, savukārt akciju tirgus likviditāte²⁰ pieauga no 23.5% līdz 26.5%.²¹

2002. gadā turpināja palielināties LCD glabāto vērtspapīru tirgus vērtība, gada beigās sasniedzot 796.4 milj. latu (2001. gada beigās – 717.6 milj. latu), t.sk. akcijas – 52.6%, valsts parāda vērtspapīri – 36.8%, korporatīvie parāda vērtspapīri – 9.0% un ieguldījumu apliecības – 1.5%. Pārskata gadā publiskajā apgrozībā bija vērtspapīri 743.4 milj. latu apmērā (tirgus vērtībā) jeb 93% no LCD glabāto vērtspapīru apmēra. Vērtspapīru īpašnieku kontu skaits pieauga no 97.9 tūkst. 2001. gada beigās līdz 104 tūkst. 2002. gadā.²²

Latvijas vērtspapīru tirgū 2002. gada beigās bija 95 emitenti, t.sk. sešas ieguldījumu sabiedrības.

2002. gadā tika reģistrētas piecas publisko vērtspapīru emisijas 233.6 milj. latu apmērā, t.sk. divas privatizēto uzņēmumu akciju emisijas 200.6 milj. latu apmērā, divas hipotekāro ķīlu zīmju emisijas 8.0 milj. latu nominālvērtībā un viena obligāciju emisija 25.0 milj. latu nominālvērtībā.

Pārskata gadā reģistrētas divas slēgto ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību emisijas 1.1 milj. latu nominālvērtībā (publiskajā apgrozībā laistas ieguldījumu apliecības 623.6 tūkst. latu nominālvērtībā), kā arī trīs atvērtos ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecību emisijas.

Starpnieksabiedrību turējumā un īpašumā esošo vērtspapīru portfeļa apmērs (tirgus vērtībā) pārskata gadā pieauga par 30.8% un gada beigās sasniedza 1 311.6 milj. latu, t.sk. korporatīvie parāda vērtspapīri – 38.4%, valsts parāda vērtspapīri – 28.5%, kapitāla vērtspapīri – 28.4%, ieguldījumu apliecības – 2.8% un atvasinātie finanšu instrumenti – 1.9% (sk. 18. att.).

2002. gada beigās 59.0% no kopējā vērtspapīru portfeļa bija Latvijā publiskajā apgrozībā neesošie vērtspapīri. Latvijas emitentu daļa vērtspapīru portfeli bija 45.1%.

Lai gan vērtspapīru darījumu apmērs starpnieksabiedrībās 2002. gadā bija tikai 73.5% no 2001. gada apmēra, tomēr 2002. gadā tam bija tendence pieaugt ik ceturksni, pārskata gada beigās sasniedzot 2 331.4 milj. latu. Būtiskākais publiskās apgrozības segments bija darījumi ar valsts parāda vērtspapīriem, kuru apgrozījums gada beigās bija 54.7% no kopējā publisko vērtspapīru apgrozījuma (sk. 19. att.).

²⁰ Akciju tirgus likviditāte ir akciju apgrozījuma attiecība pret akciju tirgus kapitalizāciju.

²¹ Rīgas Fondu biržas dati.

²² Latvijas Centrālā depozitārija dati.

2002. gadā kopējie ieguldījumu fondu aktīvi palielinājās par 62.4% un gada beigās bija 12.3 milj. latu, ieguldījumu fondu vērtspapīru portfeļa apmērs sasniedza 8.8 milj. latu.

Pārskata gadā mainījās ieguldījumu fondu vērtspapīru portfeļa struktūra. Par 112.6% palielinājās ieguldījumi valsts parāda vērtspapīros (galvenokārt Latvijas Republikas obligācijās), un šo vērtspapīru īpatsvars kopējā ieguldījumu fondu vērtspapīru portfeli pieauga no 56.7% 2001. gada beigās līdz 73.8% 2002. gada 31. decembrī. Savukārt, ieguldījumu apmēram korporatīvajos parāda vērtspapīros pārskata gadā samazinoties par 3.3%, to īpatsvars ieguldījumu fondu vērtspapīru portfeli samazinājās no 37.8% 2001. gada beigās līdz 22.4% 2002. gada 31. decembrī (sk. 20. att.).

Ieguldījumu apmēram Igaunijā un Lietuvā 2002. gadā samazinoties par 81.8%, ieguldījumu fondi vairāk nekā divas reizes palielināja ieguldījumu apmēru Latvijā un to īpatsvars gada beigās sasniedza 91.2% no vērtspapīru portfeļa apmēra (sk. 21. att.).

Ieguldījumu fondu kopējais neto aktīvu pieaugums 2002. gadā bija 682.1 tūkst. latu (2001. gadā – 395.3 tūkst. latu). Atvērtie ieguldījumu fondu gada ienesīgums atkarībā no ieguldījumu fonda 2002. gadā svārstījās no 4.2% līdz 16.5%.

Pensiju sistēmas otrais un trešais līmenis

2002. gada 31. decembrī Latvijā darbojās četri privātie pensiju fondi: trīs atklātie un viens slēgtais pensiju fonds. Licencēto privāto pensiju fondu skaits pārskata gadā nemainījās. Privātie pensiju fondi piedāvāja deviņus pensiju plānus. 2002. gada laikā tika licencēts viens pensiju plāns.

2002. gadā privāto pensiju plānu dalībnieku skaits pieauga par 16% un gada beigās bija 20.1 tūkst. jeb 2.0% no Latvijā nodarbināto iedzīvotāju vidējā skaita (2001. gadā – 1.7%). Pensiju plānos bija veiktas iemaksas 3.9 milj. latu apmērā (2001. gadā – 3.3 milj. latu apmērā), un 99% no šīm iemaksām bija veikuši darba devēji (2001. gadā – arī 99%).

Pensiju plānu aktīvu apmērs palielinājās par 47% un 2002. gada beigās bija 14.0 milj. latu (2001. gada 31. decembrī – 9.5 milj. latu). Pensiju plānu aktīvu ieguldījumu politika joprojām bija pietiekami konservatīva. No pensiju plānu aktīviem 88% ieguldīti Latvijā un pārējie 12% – Baltijas un OECD valstīs (2001. gada beigās – 93% Latvijā un 7% – Baltijas un OECD valstīs). Pensiju plānu līdzekļi pārsvarā bija ieguldīti parāda vērtspapīros un noguldījumos kredītiestādēs (privāto pensiju plānu aktīvu struktūru (sk. 22. att.) – šo ieguldījumu īpatsvars bija 91% no pensiju plānu aktīviem.

2002. gadā par 50% pieauga izmaksātā pensijas kapitāla apmērs. Līdz gada beigām bija izmaksāts pensijas kapitāls 180 tūkst. latu apmērā – 94% no izmaksu kopsummas izmaksāja pensiju plānu dalībniekiem līdz ar pensijas vecuma sākšanos un 6% – dalībnieka nāves gadījumā.

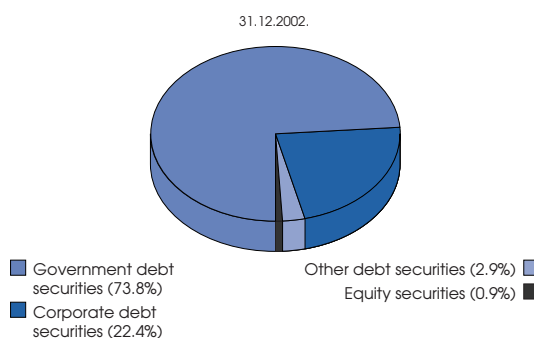
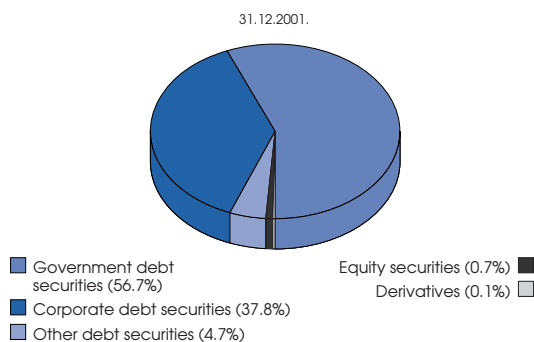
Līdz 2003. gadam ar valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu jeb pensiju sistēmas otrā līmeņa pārvaldīšanu nodarbojās Valsts kase, taču kopš 2003. gada 1. janvāra otrā līmeņa pārvaldīšana ir uzticēta arī privātajiem līdzekļu pārvaldītājiem, kuri ir saņēmuši licenci.

Pārskata gada laikā licences, kas dod tiesības nodarboties ar pensiju sistēmas otrā līmeņa pārvaldīšanu, bija saņēmušas piecas ieguldījumu sabiedrības.

2002. gada beigās šīs ieguldījumu sabiedrības un Valsts kase otrā līmeņa dalībniekiem piedāvāja vienpadsmit ieguldījumu plānus.

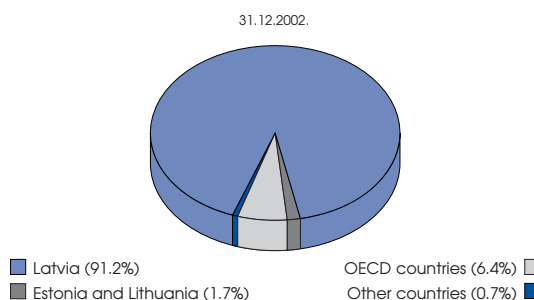
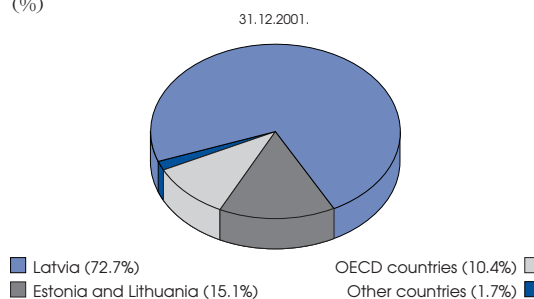
20. attēls

IEGULDĪJUMU FONDU VĒRTSPAPĪRU PORTFELIS SADALĪJUMĀ PA VĒRTSPAPĪRU VEIDIEM (%)

21. attēls

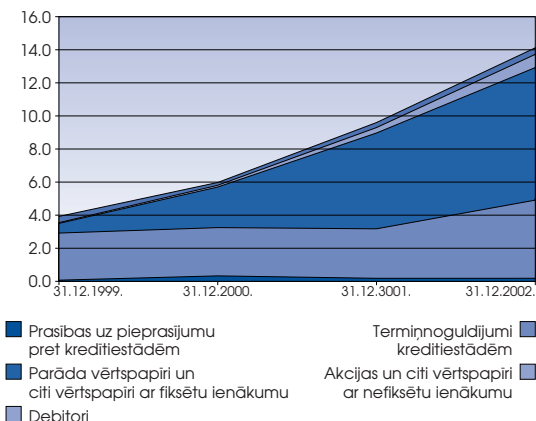
IEGULDĪJUMU FONDU VĒRTSPAPĪRU PORTFELIS SADALĪJUMĀ PA VALSTĪM (%)

22. attēls

PENSIJU PLĀNU AKTĪVU STRUKTŪRA

(milj. latu)

Līdz 2002. gada 31. decembrim valsts pensiju sistēmas otrajam līmenim bija pievienojušies 335.0 tūkst.²³ jeb 14% no Latvijas iedzīvotājiem²⁴. Valsts fondēto pensiju shēmai gada beigās brīvprātīgi bija pievienojušies 28 094²⁵ dalībnieki jeb 8% no shēmas dalībnieku kopskaita (2001. gada beigās brīvprātīgi bija pievienojušies 26 188²⁶ iedzīvotāji jeb 10% no shēmas dalībnieku kopskaita).

2002. gadā otrā līmeņa dalībnieku kontos no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras tika ieskaitīti 8.997 milj. latu. Valsts kases pārvaldītā ieguldījumu plāna neto aktīvi 2002. gada 31. decembrī bija 12.3 milj. latu.

Katras ieguldījuma daļas vērtība pārskata perioda beigās bija 1.09 lati (2001. gada beigās – 1.02 lati), valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieku katras ieguldījumu daļas vērtība tādējādi bija pieaugusi par 6.9%.

²³ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

²⁴ Saskaņā ar Latvijas Republikas Centrālās Statistikas pārvaldes mājas lapā internetā publicēto informāciju Latvijas iedzīvotāju skaits 2002. gada decembrī bija 2 330.3 tūkst.

²⁵ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

²⁶ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

FINANŠU UN KAPITĀLA TIRGUS KOMISIJAS 2002. GADA FINANŠU PĀRSKATI

Vadības ziņojums par budžeta izpildi

Finanšu un kapitāla tirgus komisija (tālāk tekstā – Komisija) darbojas kopš 2001. gada 1. jūlija saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likumu.

Ievērojot Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likuma 7. pantu, ar Komisijas padomes 2001. gada 7. decembra lēmumu Nr. 22/3 apstiprinātajā "Finanšu un kapitāla tirgus komisijas budžetā 2002. gadam" tika noteikts finansējums Komisijas darbības nodrošināšanai un šo līdzekļu izlietojums. Saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likuma Pārejas noteikumu 5. punktu un Komisijas padomes 2001. gada 14. decembra lēmumu Nr. 23/6 "Par "Noteikumu par finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku maksājumu apmēru Finanšu un kapitāla tirgus komisijas finansēšanai un pārskatu iesniegšanas kārtību 2002. gadā" apstiprināšanu" no 2002. gada Komisijas darbību sāka finansēt krājaizdevu sabiedrības, kā arī vērtspapīru tirgus dalībnieki un privātie pensiju fondi, kuru finansējums 2002. gadā nedrīkstēja pārsniegt 50 000 latu.

Komisija kārtoja grāmatvedību saskaņā ar likumu "Par grāmatvedību" un kā pilntiesīga autonoma valsts iestāde ar nošķirtu valsts mantu ievēroja Valsts kases instrukcijās noteiktos pamatprincipus.

Saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likuma 6. pantu Komisija pārskata gadā pārvaldīja Noguldījumu garantiju fondu un Apdrošināto aizsardzības fondu. Lai uzskatāmi atspoguļotu Komisijas valdījumā esošo fondu līdzekļus, tos atsevišķi atspoguļoja Komisijas bilanci.

2002. gadā Komisija pabeidza izlietot tās izveidei un darbības uzsākšanai paredzētos līdzekļus. Komisijas izveidei un darbības uzsākšanai līdzekļi tika piešķirti 2001. gadā saskaņā ar likumu "Par 2001. gada valsts budžetu" un Latvijas Bankas padomes 2000. gada 16. novembra lēmumu Nr. 80/8 "Par Latvijas Bankas izdevumiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izveidošanai un darbības uzsākšanai". Kopsummā Komisijas izveidei un darbības uzsākšanai tika izlietoti 888 299 lati.

Saskaņā ar Fizisko personu noguldījumu garantiju likuma (kopš 2003. gada 1. janvāra – Noguldījumu garantiju likums) 13. pantu un Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likuma 97. pantu Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda līdzekļus 2002. gadā varēja ieguldīt tikai Latvijas valsts vērtspapīros. 2002. gadā Komisijas valdījumā esošo fondu līdzekļi tika ieguldīti, ievērojot ar Finanšu ministrijas 2002. gada 23. janvāra rīkojumu Nr. 87 apstiprināto "Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izlaišanas noteikumu" prasības un starp Komisiju un Valsts kasi noslēgtā līguma "Par Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda līdzekļu investēšanu Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīros to sākotnējā izvietojumā" noteikumus.

Tā kā Komisijas līdzekļi ir valsts manta, tad saskaņā ar likumu "Par valsts un pašvaldību pasūtījumiem" Komisijas veiktajiem darījumiem tika organizēti valsts pasūtījumi.

2002. gadā Valsts kontrole nebija veikusi Komisijas darbības revīzijas.

Komisija 2002. gada 17. decembrī par Komisijas 2002. gada finanšu pārskatu revidentu cenu aptaujas rezultātā izvēlējās SIA "Ernst & Young Baltic", kuru pārstāvēja zvērināts revidents Gundars Ruža.

Komisijas kopējais budžets

Komisijas aktīvi, t.sk. aktīvi pārvaldīšanā – Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda līdzekļi –, 2002. gada beigās bija 9 658 927 latu apmērā. Kopējie ieņēmumi 2002. gadā veidojās no Komisijas finansēšanas ieņēmumiem un tie bija 1 995 621 lata apmērā. Komisijas darbības nodrošināšanas izdevumi bija 1 857 978 latu apmērā. Ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem Komisijas darbības nodrošināšanai bija 137 643 lati. Izdevumu samazinājums panākts, samazinot budžētā paredzētās izmaksas, galvenokārt, saimnieciskos, sakaru, informācijas pakalpojumu un profesionālo pakalpojumu izdevumus. Komisijas izveides un darbības uzsākšanas izdevumi bija 300 358 latu apmērā, un 2002. gadā pilnībā tika pabeigts izmantot Komisijas darbības uzsākšanai paredzētos līdzekļus.

Līdzekļi Komisijas izveidei un darbības uzsākšanai

Saskaņā ar Latvijas Bankas, Apdrošināšanas uzraudzības inspekcijas un Vērtspapīru tirgus komisijas 2000. gada 14. novembrī saskaņoto Komisijas izveidošanas un darbības uzsākšanas tām, kā arī 2001. gada 26. jūnija tāmes grozījumiem tika noteikts izdevumu budžets 884 200 latu apmērā Komisijas izveidošanai un darbības uzsākšanai. Pamatojoties uz Latvijas Bankas padomes 2000. gada 16. novembra lēmumu Nr. 80/8 "Par Latvijas Bankas izdevumiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izveidošanai un darbības uzsākšanai", tika piešķirti līdzekļi 694 000 latu apmērā, no kuriem summa, kuras izlietojums netika noteikts ar tām, bija 12 000 latu apmērā. Tā kā saskaņotajā izdevumu tāmē telpu nomas priekšapmaksa tika plānota 404 200 latu apmērā, bet valūtas svārstību rezultātā priekšapmaksa bija jāsedz 410 499 latu apmērā, starpība tika segta no Latvijas Bankas piešķirtajiem papildu līdzekļiem (rezerves), kas izmantoti tikai 6 299 latu apmērā. Kopsummā Komisijas izveides un darbības uzsākšanas finansējums bija 888 299 latu apmērā, to veidoja Latvijas Bankas piešķirtie līdzekļi 688 299 latu apmērā un no valsts budžeta saņemtie līdzekļi 200 000 latu apmērā. Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta tirie aktīvi 2002. gada 1. janvārī bija 739 262 latu apmērā, un tie atspoguļoti bilancē Komisijas pašu kapitāla sastāvā kā Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta izpildes rezultāts. Komisijas izveides un darbības uzsākšanas naudas plūsmā tika uzrādīts šī budžeta naudas atlikuma, kas pārskata gada sākumā bija 61 885 latu apmērā, izlietojums. Līdzekļi Komisijas izveidei un darbības uzsākšanai tika izmantoti atbilstoši noteiktajai tāmei.

Komisijas darbības nodrošināšana 2002. gadā

Komisija, pamatojoties uz finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku prognozēto saimniecisko darbību 2002. gadā, bija precīzi ieplānojusi savus ieņēmumus. 2002. gadā Komisijas faktiskie ieņēmumi bija 1 995 621 lata apmērā jeb par vienu desmito daļu procenta (0.1%) mazāk, nekā plānotie ieņēmumi, kas tika noteikti Komisijas padomes 2001. gada 7. decembrī apstiprinātajā budžētā (1 997 898 lati). Komisijas izdevumi bija 1 857 978 latu apmērā jeb 95.3% no plānotajiem izdevumiem (1 950 498 lati), no kuriem 83% izlietoti darbinieku atalgojumam un darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām. Kopumā ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem Komisijas darbības nodrošināšanai 2002. gadā bija 137 643 latu apmērā.

Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda pārvalde

Pārskata periodā Noguldījumu garantiju fonda ieņēmumi no kredītiestāžu maksājumiem bija 2 340 149 latu apmērā un Apdrošināto aizsardzības fonda ieņēmumi no apdrošinātāju maksājumiem – 173 940 latu apmērā. Noguldījumu garantiju fonda investīciju ieņēmumi bija 205 140 latu apmērā, Apdrošināto aizsardzības fonda – 27 359 latu apmērā. Kopumā šo fondu aktīvi pieauguši par 2 737 245 latiem jeb 47.5%: Noguldījumu garantiju fonda aktīvi pieauguši par 2 545 289 latiem jeb 49.9%, bet Apdrošināto aizsardzības fonda aktīvi pieauguši par 191 956 latiem jeb 28.8%. 2002. gada beigās Noguldījumu garantiju fonda neto finansiālie aktīvi bija 7 644 979 latu apmērā un Apdrošināto aizsardzības fonda – 857 578 latu apmērā.

Pārskata periodā Komisija izvietoja fondu līdzekļus gan īstermiņa, gan ilgtermiņa Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīros. Noguldījuma garantiju fonda aktīvu ienesīgums 2002. gadā bija 3.22%, bet Apdrošināto aizsardzības fonda aktīvu – 3.59%, kas tika noteikts kā attiecīgā fonda 2002. gada investīciju ieņēmumu (saņemto un uzkrāto) summas dalījums ar attiecīgā fonda vidējo aktīvu vērtību 2002. gadā.

Uldis Cērps

Finanšu un kapitāla tirgus
komisijas priekšsēdētājs

2003. gada 21. martā

Balance (latos)

AKTĪVI

	Skaidrojuma Nr.	31.12.2002.	31.12.2001.
FONDU AKTĪVI			
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI		1 036 514	-
Ieguldījumi vērtspapīros	4	1 036 514	-
Noguldījumu garantiju fonda vērtspapīri		942 945	-
Apdrošināto aizsardzības fonda vērtspapīri		93 569	-
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI		7 466 043	5 765 312
Norēķini par prasībām (debitori)		686 804	525 427
Tirgus dalībnieku saistības pret fondiem	5	686 804	525 427
Ieguldījumi vērtspapīros	4	6 739 069	5 239 855¹
Noguldījumu garantiju fonda vērtspapīri		6 063 123	4 613 781
Apdrošināto aizsardzības fonda vērtspapīri		675 946	626 074
Naudas līdzekļi		40 170	30
FONDU AKTĪVI KOPĀ		8 502 557	5 765 312
KOMISIJAS AKTĪVI			
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI	3	400 747	502 439
Nemateriālie ieguldījumi		75 048	83 169
Pamatlīdzekļi		236 468	331 547
Kapitālieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos		59 662	82 355
Avansa maksājumi par ilgtermiņa ieguldījumiem		29 569	5 368
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI		755 623	893 132
Krājumi		370	7 419
Norēķini par prasībām (debitori)		156 494	148 828
Tirgus dalībnieku saistības pret Komisiju	6	152 951	139 724
Norēķini par pārējām prasībām		2 159	1 000
Norēķini par prasībām pret personālu		1 384	2 043
Norēķini par nodokļiem	7	-	6 061
Nākamo periodu izdevumi	8	184 507	361 828
Naudas līdzekļi		414 252	375 057
KOMISIJAS AKTĪVI KOPĀ		1 156 370	1 395 571
AKTĪVI KOPĀ		9 658 927	7 160 883

No 33. lapas līdz 40. lapai sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa

¹ Postenis "Ieguldījumi vērtspapīros" palielināts (par 144 319 latiem), ietverot fondu uzkrātos ienākumus, kas 2001. gada finanšu pārskatos uzrādīti bilances postenī "Norēķini par pārējām prasībām".

PASĪVI

	Skaidrojuma Nr.	31.12.2002.	31.12.2001.
FONDU PASĪVI			
PAŠU KAPITĀLS	9	8 502 557	5 755 969
Fondu neto finansiālie aktīvi			
(izpildes rezultāts)		8 502 557	5 755 969
Noguldījumu garantiju fonda neto finansiālie aktīvi	7	644 979	5 099 690
Apdrošināto aizsardzības fonda neto finansiālie aktīvi		857 578	656 279
KREDITORI		-	9 343
Saņemtie avansi Noguldījumu garantiju fondā		-	-
Saņemtie avansi Apdrošināto aizsardzības fondā		-	9 343
FONDU PASĪVI KOPĀ		8 502 557	5 765 312
KOMISIJAS PASĪVI			
PAŠU KAPITĀLS	9	1 139 815	1 350 244
Komisijas tiešie aktīvi			
(kopējā budžeta izpildes rezultāts)		1 139 815	1 350 244
KREDITORI		16 555	45 327
Norēķini ar piegādātājiem un darbuzņēmējiem	10	16 522	29 656
Norēķini par nodokļiem	7	33	6 485
Nākamo periodu ieņēmumi		-	9 186
KOMISIJAS PASĪVI KOPĀ		1 156 370	1 395 571
PASĪVI KOPĀ		9 658 927	7 160 883

No 33. lapa līdz 40. lapai sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa

Finanšu un kapitāla tirgus
komisijas priekšsēdētājs

Uldis Cērps

Grāmatvedības daļas vadītāja

Rita Vanaga

2003. gada 21. martā

Ieņēmumu un izdevumu pārskats (latos)

	Skaidrojuma Nr.	Komisijas 2002. gada budžets	Komisijas 01.07.- 31.12.2001. budžets
IEŅĒMUMI			
Valsts budžeta dotācijas		198 962	120 556
Latvijas Bankas maksājumi		1 200 000	600 000
Apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		543 699	248 031
Dzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		26 873	10 820
Pārējo apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		516 826	237 211
Vērtspapīru tirgus dalībnieku un privāto pensiju fondu maksājumi		50 000	-
Vērtspapīru tirgus dalībnieku maksājumi		35 791	-
Privāto pensiju fondu maksājumi		14 209	-
Krājaizdevu sabiedrību maksājumi		2 957	-
Pārējie ieņēmumi		3 ²	(9)
Ieņēmumi kopā		1 995 621	968 578
IZDEVUMI			
Darba algas un pārējie maksājumi darbiniekiem		(1 541 487)	(736 274)
Darba algas un pārējie maksājumi darbiniekiem	11	(1 259 303)	(621 769)
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas		(282 184)	(114 505)
Darbinieku apdrošināšana	12	(69 493)	(9 948)
Personāla profesionālā pilnveide un komandējumi	13	(60 114)	(26 073) ³
Telekomunikācijas un informācija		(37 832)	(21 145)
Sabiedrības informēšanas un ārējās un iekšējās komunikācijas izdevumi		(28 223)	(12 011) ⁴
Uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi		(67 936)	(31 419) ⁴
Profesionālie pakalpojumi		(24 353)	(7 811)
Dalība starptautiskajās organizācijās		(9 489)	(108) ³
Kapitālo ieguldījumu nolietojums/ amortizācija, izslēgšana	3	(19 051)	(17 825)
Izdevumi kopā		(1 857 978)	(862 614)
Ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem		137 643	105 964
Ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem Komisijas izveidei un darbības izveidošanai	15	(300 358)	539 071
Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem			
	2	2 746 588	1 164 303
PĀRSKATA PERIODA IZPILDES REZULTĀTS		2 583 873	1 809 338

No 33. lapas līdz 40. lapai sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa

Finanšu un kapitāla tirgus
komisijas priekšsēdētājs

Uldis Cērps

Grāmatvedības daļas vadītāja

Rita Vanaga

2003. gada 21. martā

² Procentu ieņēmumi par līdzekļu atlikumu Komisijas noreķinu kartēs.

³ Postenis "Personāla profesionālā pilnveide un komandējumi" palielināts (par 20 645 latiem), ietverot darbinieku komandējumu izdevumus, savukārt postenis "Dalība starptautiskajās organizācijās" samazināts par šo pašu summu. Komandējumu izdevumi 2001. gada finanšu pārskatos uzrādīti izdevumu postenī "Komandējumi un dalība starptautiskajās organizācijās".

⁴ Postenis "Sabiedrības informēšanas un ārējās un iekšējās komunikācijas izdevumi" palielināts (par 5 217 latiem), ietverot Komisijas iekšējās komunikācijas izdevumus, savukārt postenis "Uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi" samazināts par šo pašu summu. Komisijas iekšējās komunikācijas izdevumi 2001. gada finanšu pārskatos uzrādīti izdevumu postenī "Uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi".

Naudas plūsmas pārskats (latos)

	Skaidrojuma Nr.	Komisijas 2002. gada budžets	Komisijas 01.07.- 31.12.2001. budžets
IEŅĒMUMI			
Valsts budžeta dotācijas		198 962	120 556
Latvijas Bankas maksājumi		1 200 000	600 000
Apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		530 097	258 465
Dzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		24 532	9 231
Pārējo apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		505 565	249 234
Vērtspapīru tirgus dalībnieku un privāto pensiju fondu maksājumi		42 105	4 194
Vērtspapīru tirgus dalībnieku maksājumi		33 382	-
Privāto pensiju fondu maksājumi		8 723	4 194
Krājaizdevu sabiedrību maksājumi		2 042	-
Apdrošināšanas uzraudzības inspekcijas brīvo naudas līdzekļu pārvēdums no Valsts kases		-	160 628
Ieņēmumi kopā		1 973 206	1 143 843
IZDEVUMI			
Darba algas un pārējie maksājumi darbiniekiem		(1 542 426)	(731 026)
Darba algas un pārējie maksājumi darbiniekiem		(1 260 280)	(616 556)
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas		(282 146)	(114 470)
Darbinieku apdrošināšana		(54 585)	(21 167)
Personāla profesionālā pilnveide un komandējumi		(64 053)	(15 495) ⁵
Telekomunikācijas un informācija		(42 249)	(21 221)
Sabiedrības informēšanas un ārējās un iekšējās komunikācijas izdevumi		(24 674)	(12 250) ⁶
Uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi		(70 445)	(23 966) ⁶
Profesionālie pakalpojumi		(25 041)	(4 252)
Dalība starptautiskajās organizācijās		(9 837)	(1 294) ⁵
Izdevumi kopā		(1 833 310)	(830 671)
INVESTĪCIJU DARBĪBA			
Kapitālās iegādes		(38 816)	-
Investīciju darbība kopā		(38 816)	-
Naudas līdzekļu izmaiņas pārskata perioda laikā		101 080	313 172
Naudas līdzekļu izmaiņas no			
Komisijas izveides un darbības uzsākšanas			
budžeta naudas plūsmas	14	(61 885)	(133 931)
Naudas līdzekļu atlikums pārskata perioda sākumā	16	375 057	195 816
Naudas līdzekļu atlikums pārskata perioda beigās	16	414 252	375 057
Naudas līdzekļu atlikums no Noguldījumu garantiju fonda			
un Apdrošināto aizsardzības fonda naudas plūsmas	2	40 170	30
PAVISAM NAUDAS LĪDZEKĻU PERIODA BEIGĀS		454 422	375 087

No 33. lapas līdz 40. lapai sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa

Finanšu un kapitāla tirgus
komisijas priekšsēdētājs

Uldis Cērps

Grāmatvedības daļas vadītāja

Rita Vanaga

2003. gada 21. martā

⁵ Postenis "Personāla profesionālā pilnveide un komandējumi" palielināts (par 10 855 latiem), ietverot darbinieku komandējumu izdevumus, savukārt postenis "Dalība starptautiskajās organizācijās" samazināts par šo pašu summu. Komandējumu izdevumi 2001. gada finanšu pārskatos uzrādīti izdevumu postenī "Komandējumi un dalība starptautiskajās organizācijās".

⁶ Postenis "Sabiedrības informēšanas un ārējās un iekšējās komunikācijas izdevumi" palielināts (par 5 217 latiem), ietverot Komisijas iekšējās komunikācijas izdevumus, savukārt postenis "Uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi" samazināts par šo pašu summu. Komisijas iekšējās komunikācijas izdevumi 2001. gada finanšu pārskatos uzrādīti izdevumu postenī "Uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi".

Pašu kapitāla izmaiņu pārskats (latos)

Skaidrojums	Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta izpilde	Komisijas finan- sešanas budžeta izpilde	Komisijas tīrie aktīvi (kopējā budžeta izpildes rezultāts)	Nogul- dījumu garantiju fonda izpilde	Apdrošināto aizsardzības fonda izpilde	Fondu neto finansālie aktīvi (izpildes rezultāts)
Izpildes rezultāts						
01.07.2001.	195 009	407 033⁷	602 042	3 611 615	524 614	4 136 229
Izmaiņas, kas attiecināmas uz periodu pirms 01.07.2001.	5 182	126 547	131 729	421 249	34 188	455 437
Pamatlīdzekļu nolietojums, kas attiecināts uz izpildes rezultātu	1	- (28 562)	(28 562)	-	-	-
2001. gada 6 mēnešu izpildes rezultāts	539 071	105 964	645 035	1 066 826	97 477	1 164 303
Izpildes rezultāts						
31.12.2001.	739 262	610 982	1 350 244	5 099 690	656 279	5 755 969
Pamatlīdzekļu nolietojums/ izslēgšana, kas attiecināts uz izpildes rezultātu	1	- (47 714)	(47 714)	-	-	-
Pārskata gada izpildes rezultāts	(300 358)	137 643	(162 715)	2 545 289	201 299	2 746 588
Izpildes rezultāts						
31.12.2002.	438 904	700 911	1 139 815	7 644 979	857 578	8 502 557

No 33. lapas līdz 40. lapai sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa

Finanšu un kapitāla tirgus
komisijas priekšsēdētājs

Uldis Cērps

Grāmatvedības daļas vadītāja

Rita Vanaga

2003. gada 21. martā

⁷ Komisijas finansēšanas budžeta izpilde veidojās no tirajiem aktīviem, kas pārņemti no Latvijas Bankas – 43 894 latu apmērā; Apdrošināšanas uzraudzības inspekcijas – 299 616 latu apmērā; Vērtspāpīru tirgus komisijas – 55 710 latu apmērā; Noguldījumu garantiju fonda pārvaldes – 7 813 latu apmērā.

Finanšu pārskatu skaidrojumi

Finanšu un kapitāla tirgus komisija (tālāk tekstā – Komisija) izveidota un darbojas saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likumu.

Komisijas darbības mērķis ir veicināt ieguldītāju, noguldītāju un apdrošināto personu interešu aizsardzību un finanšu un kapitāla tirgus attīstību un stabilitāti.

1. Komisijas grāmatvedības politika

Pārskatu sagatavošanas pamats

Finanšu pārskati tika sagatavoti, pamatojoties uz Valsts kases instrukcijā Nr. 3 "Valsts budžeta iestāžu pusgada, deviņu mēnešu, gada un pašvaldību budžeta iestāžu gada pārskatu sastādīšanas instrukcija" norādītajiem pamatprincipiem. Izmantotie grāmatvedības principi tika konsekventi lietoti 2001. gada un 2002. gada finanšu pārskatu sagatavošanā.

Saistībā ar izdevumu posteņu klasifikācijas maiņu 2002. gadā šajos pārskatos uzrādītie iepriekšējā gada attiecīgie rādītāji tika attiecināti uz tiem posteņiem, kuros izdevumi uzskaitīti 2002. gadā.

Komisija atspoguļoja visus aktīvus un saistības, tajā skaitā Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda aktīvus un saistības, vienā kopējā bilancē. Komisija atspoguļoja visus Komisijas finansēšanas ieņēmumus un izdevumus un Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda ieņēmumus un izdevumus vienā kopējā ieņēmumu un izdevumu pārskatā.

Tika sagatavots arī Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda naudas plūsmas pārskats un ieņēmumu un izdevumu pārskats kā atsevišķi skaidrojumi finanšu pārskatiem.

Par Komisijas izveides un darbības uzsākšanas līdzekļiem tika sagatavots atsevišķs naudas plūsmas pārskats un ieņēmumu un izdevumu pārskats kā atsevišķi skaidrojumi finanšu pārskatiem. Iegādātie aktīvi turpmāk tiks izmantoti Komisijas darbības nodrošināšanai, tāpēc šie aktīvi tika iekļauti Komisijas kopējā bilancē.

Lietotie grāmatvedības principi

Finanšu pārskati tika sagatavoti, lietojot šādus grāmatvedības principus:

- Grāmatvedība tiek kārtota, ievērojot uzkrāšanas principu, kas paredz, ka ieņēmumus un izdevumus finanšu pārskatos atzīst tad, kad tie radušies, neņemot vērā ar tiem saistīto naudas plūsmu. Ieņēmumi tiek noteikti, pamatojoties uz likumā noteiktajiem Latvijas Bankas un valsts budžeta maksājumiem, kā arī pamatojoties uz finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku saimnieciskajām operācijām, par ko tiek iesniegti pārskati par veicamajiem maksājumiem. Izdevumi tiek atzīti, kad tie radušies, izņemot – darba algu izmaksās netiek iekļautas atvaļinājuma rezerves. Atvaļinājuma rezerves netiek aprēķinātas, ņemot vērā Komisijas nolikumā paredzēto prēmiju un materiālās palīdzības izmaksu aprēķinu kārtību un šiem nolūkiem paredzētos līdzekļus, līdz ar to Komisijas vadība neuzskata par lietderīgu šādu rezervju veidošanu.
- Aktīvi tiek atzīti iegādes vērtībā. Aktīvus grāmato to iegādes datumā vai nu samaksātās naudas, vai tās ekvivalentu summā, vai arī citā pirkšanas atlīdzības patiesajā vērtībā, kurai pieskaitītas jebkuras citas uz aktīva iegādi tieši attiecināmas izmaksas.
- Darījumi un citi notikumi tiek atspoguļoti saskaņā ar darījuma būtības principu, kas nosaka, ka darījumi un notikumi jāuzskaita un jāuzrāda atbilstoši to saturam un ekonomiskajai būtībai, nevis tikai to juridiskajai formai.
- Finanšu pārskati tiek sagatavoti, ievērojot darbības nepārtrauktības pieņēmumu.

Pamatlīdzekļi

Ilgtermiņa ieguldījumi tika atzīti saskaņā ar Finanšu ministrijas instrukcijā "Valsts (pašvaldības) budžeta iestāžu, pašvaldību budžetu grāmatvedības uzskaites instrukcija" noteiktajiem pamatprincipiem. Ilgtermiņa ieguldījumiem piemērotas pamatlīdzekļu nolietojuma normas saskaņā ar Ministru kabineta 2001. gada 6. marta noteikumiem Nr. 96 "Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām", kas paredz šādas nolietojuma likmes (procenti gadā):

- skaitļošanas iekārtām un to aprīkojumam 35%;
- pārējiem pamatlīdzekļiem 20%.

Šādas nolietojuma normas Komisija piemēroja pamatlīdzekļiem, kuri ir iegādāti pēc 2000. gada 31. decembra, un tiem pamatlīdzekļiem, kuru lietderīgās izmantošanas laiks 2001. gada 1. jūlijā bija lielāks par pusi no jaunam pamatlīdzeklim noteiktā lietderīgās izmantošanas laika. Šo pamatlīdzekļu aprēķinātais nolietojums tika iekļauts Komisijas ieņēmumu un izdevumu pārskatā.

No budžeta iestādēm (Apdrošināšanas uzraudzības inspekcijas, Vērtspapīru tirgus komisijas, Noguldījumu garantiju fonda pārvaldes) 2001. gada 1. jūlijā pārņemtajiem pamatlīdzekļiem, kuru lietderīgās izmantošanas laiks ir mazāks par pusi no jaunam pamatlīdzeklim noteiktā lietderīgās izmantošanas laika, tiek piemērota 50% nolietojuma likme (procenti gadā).

Komisijas izveides brīdī 2001. gada 1. jūlijā no budžeta iestādēm pārņemtajiem pamatlīdzekļiem, kas bija iegādāti līdz 2000. gada 31. decembrim, Komisija, aprēķinot šo pamatlīdzekļu nolietojumu, nolietojuma summu neiekļāva Komisijas ieņēmumu un izdevumu pārskatā, bet par šo summu samazināja pamatlīdzekļu vērtību un izpildes rezultātu Komisijas bilanci. Attiecīgajās institūcijās pamatlīdzekļu vērtība tika iekļauta izmaksās to iegādes brīdī, veidojot pašu kapitālā par šo vērtību pamatlīdzekļu fondu.

Kapitālieguldījumiem nomātajos pamatlīdzekļos tiek piemērotas šādas nolietojuma likmes (procenti gadā):

- drošības sistēmas 33%;
- telpu apdare 20%.

Kapitālieguldījumiem nomātajos pamatlīdzekļos aprēķinātais nolietojums tika iekļauts ieņēmumu un izdevumu pārskatā.

Vērtspapīri

Komisijas valdījumā esošie vērtspapīri tiek turēti līdz termiņa beigām. Vērtspapīru novērtēšanai tika izmantota lineārā diskonta amortizācijas metode.

Norēķini par prasībām

Komisija kā valsts iestāde stingri rūpējas par savlaicīgu saistību izpildi (bilances posteņa "Norēķini par prasībām (debitori)" tirgus dalībnieku saistības pret Komisiju). Šaubīga debitora rašanās gadījumā debitors tiek izslēgts no bilances posteņa "Norēķini par prasībām (debitori)" tirgus dalībnieku saistības pret Komisiju, samazinot Komisijas ieņēmumus tajā pārskata periodā, kura laikā tas tiek izslēgts.

2. Noguldījumu garantiju fonda un Apdrošināto aizsardzības fonda ieņēmumu un izdevumu faktiskā izpilde un naudas plūsma (latos)

	Ieņēmumu un izdevumu faktiskā izpilde 2002. gadā	Ieņēmumu un izdevumu faktiskā izpilde 01.07.-31.12.2001
IEŅĒMUMI		
Maksājumi Noguldījumu garantiju fondā	2 340 149	934 577
Maksājumi Apdrošināto aizsardzības fondā	173 940	77 000
Dzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		
Apdrošināto aizsardzības fondā	25 273	11 801
Pārējo apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		
Apdrošināto aizsardzības fondā	148 667	65 199
Investīciju ieņēmumi	232 499	152 726
Noguldījumu garantiju fondā	205 140	132 248
Apdrošināto aizsardzības fondā	27 359	20 478
REZULTĀTS	2 746 588	1 164 303
	Naudas plūsma 2002. gadā	Naudas plūsma 01.07.-31.12.2001.
IEŅĒMUMI		
Maksājumi Noguldījumu garantiju fondā	2 187 194	869 943
Maksājumi Apdrošināto aizsardzības fondā	156 175	72 593
Dzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		
Apdrošināto aizsardzības fondā	24 399	9 060
Pārējo apdrošināšanas sabiedrību maksājumi		
Apdrošināto aizsardzības fondā	131 776	63 533
Investīciju ieņēmumi	192 702	8 407
Noguldījumu garantiju fondā	171 075	2 529
Apdrošināto aizsardzības fondā	21 627	5 878
Fondu brīvo naudas līdzekļu pārvedums no Valsts kases	-	3 937 657
Pārējie maksājumi	-	9 343
Ieņēmumi kopā	2 536 071	4 897 943
INVESTĪCIJU DARBĪBA		
Ieguldījumi vērtspapīros	(7 601 540)	(5 266 024)
Noguldījumu garantiju fonda ieguldījumi	(6 851 449)	(4 647 933)
Apdrošināto aizsardzības fonda ieguldījumi	(750 091)	(618 091)
Dzīvības apdrošināto aizsardzības fonda ieguldījumi	(174 654)	(145 494)
Pārējo apdrošināto aizsardzības fonda ieguldījumi	(575 437)	(472 597)
Vērtspapīru dzēšana	5 105 609	368 111
Noguldījumu garantiju fonda ieguldījumu dzēšana	4 493 227	163 871
Apdrošināto aizsardzības fonda ieguldījumu dzēšana	612 382	204 240
Dzīvības apdrošināto aizsardzības fonda ieguldījumu dzēšana	145 581	79 989
Pārējo apdrošināto aizsardzības fonda ieguldījumu dzēšana	466 801	124 251
Investīciju darbības rezultāts	(2 495 931)	(4 897 913)
REZULTĀTS	40 140	30
Naudas līdzekļu atlikums pārskata perioda sākumā	30	-
Naudas līdzekļu atlikums pārskata perioda beigās	40 170	30

3. Ilgtermiņa ieguldījumi

	Nemateriālie ieguldījumi	Pamatlīdzekļi			Kapitāl- ieguldījumi	Avansa maksājumi	
	Licences un dator- programmas	Skaiļo- šanas un biroja tehnika	Transports līdzekļi	Pārējie pamat- līdzekļi	nomātajos pamat- līdzekļos	par ilgtermiņa ieguldi- jumiem	Kopā
Bilances vērtība							
31.12.2001.	83 169	168 858	26 848	135 841	82 355	5 368	502 439
Iegādāts pārskata gadā	28 478	25 235	-	6 378	-	29 569	89 660
Norakstīts vai izņemts no darbības	-	(11 490)	-	-	-	(5 368)	(16 858)
31.12.2002.	111 647	182 619	26 848	142 219	82 355	29 569	575 241
Nolietojums/ amortizācija							
Pārskata gadā aprēķinātais nolietojums/ amortizācija	36 599	77 436	5 906	42 425	22 693	-	185 059
Norakstīto pamatlīdzekļu nolietojums	-	(10 565)	-	-	-	-	(10 565)
31.12.2002.	36 599	66 871	5 906	42 425	22 693	-	174 494
Bilances vērtība							
31.12.2002.	75 048	115 732	20 942	99 794	59 662	29 569	400 747

2002. gadā avansa maksājumi par ilgtermiņa ieguldījumiem veikti 29 569 latu apmērā: par elektroniskās statistikas informācijas sistēmas izstrādi, kura paredzēta finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku statistiskās informācijas apkopošanai, uzglabāšanai un apstrādei – 17 387 latu apmērā, par programmatūru datu apmaiņai ar finanšu un kapitāla tirgus dalībniekiem šifrētā veidā – 9 527 latu apmērā un programmatūru Komisijas darbības nodrošināšanai – 2 065 latu apmērā, kā arī 590 latu apmērā – par Komisijas grāmatvedības programmas pilnveidošanu.

Pārskata gadā aprēķinātais nolietojums/ amortizācija Komisijas ilgtermiņa ieguldījumiem bija 185 059 latu apmērā. Aprēķinātais nolietojums/ amortizācija 136 838 latu apmērā ir iekļauts ieņēmumu un izdevumu pārskatos, bet 48 221 lata apmērā attiecināts uz Komisijas budžeta izpildes rezultātu, kas atspoguļojas pašu kapitāla pārskatā. No Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta ieguldījumiem pamatlīdzekļos un kapitālieguldījumos nomātajos pamatlīdzekļos aprēķinātais nolietojums/ amortizācija 118 226 latu apmērā tika iekļauts Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta ieņēmumu un izdevumu pārskatā, kas atspoguļots 16. skaidrojumā. No Latvijas Bankas pārņemto pamatlīdzekļu aprēķinātais nolietojums 18 612 latu apmērā tika iekļauts Komisijas ieņēmumu un izdevumu pārskatā.

Pārņemto pamatlīdzekļu atlikusī vērtība, kura nākamajos periodos tiks attiecināta uz Komisijas budžeta izpildes rezultātu, 2002. gada beigās bija 59 063 latu apmērā. Šo pamatlīdzekļu skaits – 446 vienības.

4. Ieguldījumi vērtspapīros

Šajā postenī tika atspoguļoti iepirktie Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri. Vērtspapīru vērtība bilancē tika atspoguļota kā vērtspapīru iegādes cenas un uzkrātā ienākuma summa.

Fondu vērtspapīri bija izvietoti Latvijas valsts vērtspapīru emisijās ar šādiem raksturlielumiem:

2002

Emisijas Nr.	Iegādes datums	Dzēšanas datums	Gada ienesīguma likme (%)	Nomināl-vērtība (latos)	Bilances vērtība (latos)
LV0000570034	07.06.2002.	08.05.2007.	5.50	1 028 000	1 036 514
LV0000531986	09.08.2002.	07.02.2003.	3.68	928 500	924 749
LV0000540698	19.04.2002.	17.04.2003.	4.61	5 252 800	5 180 720
LV0000540714	06.12.2002.	05.12.2003.	3.33	653 500	633 600
				7 862 800	7 775 583

2001

Emisijas Nr.	Iegādes datums	Dzēšanas datums	Gada ienesīguma likme (%)	Nomināl-vērtība (latos)	Bilances vērtība (latos)
LV0000531945	06.07.2001.	04.01.2002.	6.56	4 071 200	4 068 372
LV0000531960	05.10.2001.	05.04.2002.	5.74	212 100	209 023
LV0000531978	09.11.2001.	10.05.2002.	7.17	687 000	673 358
LV0000540664	20.07.2001.	19.07.2002.	5.74	299 100	289 102
				5 269 400	5 239 855

Vērtspapīru bilances vērtībā iekļautais uzkrātais ienākums pārskata periodu beigās bija sadalīts šādi:

	31.12.2002.	31.12.2001.
Noguldījumu garantiju fonda uzkrātais ienākums	163 784	129 719
Apdrošināto aizsardzības fonda uzkrātais ienākums	20 332	14 600
	184 116	144 319

5. Tirgus dalībnieku saistības pret fondiem

Šajā postenī tika atspoguļotas finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku saistības pret Noguldījumu garantiju fondu un Apdrošināto aizsardzības fondu attiecīgi par 2002. gada 4. ceturksni un 2001. gada 4. ceturksni, izņemot kavētās summas, kā tālāk tekstā norādīts. 2002. gada beigās bija kavēts maksājums 109 latu apmērā no viena tirgus dalībnieka par 2002. gada 3. ceturksni.

	31.12.2002.	31.12.2001.
Tirgus dalībnieku saistības pret Noguldījumu garantiju fondu	638 838	485 883
Tirgus dalībnieku saistības pret Apdrošināto aizsardzības fondu	47 966	39 544
Saistības pret Dzīvības apdrošināto aizsardzības fondu	7 907	7 033
Saistības pret Pārējo apdrošināto aizsardzības fondu	40 059	32 511
	686 804	525 427

6. Tirgus dalībnieku saistības pret Komisiju

Šajā postenī tika atspoguļotas finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku saistības pret Komisiju pārskatā norādītajā datumā attiecīgi par 2002. gada 4. ceturksni un 2001. gada 4. ceturksni, izņemot kavētās summas, kā tālāk tekstā norādīts. 2002. gada beigās bija kavēts maksājums 4 244 latu apmērā no viena tirgus dalībnieka par 2002. gada 2. un 3. ceturksni.

7. Norēķini par nodokļiem

Nodokļa veids	Atlikums 31.12.2001.	Aprēķināts pārskata periodā	Samazināts VSAOI aprēķins	Samaksāts pārskata periodā	Atlikums 31.12.2002.
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) saistības/ (pārmaksa)	(6 061)	385 142	(4 176)	(374 905)	-
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa saistības/ (pārmaksa)	6 485	284 106	-	(290 558)	33
	424	669 248	(4 176)	(665 463)	33
Tajā skaitā:				31.12.2001.	31.12.2002.
Nodokļu saistības/ (pārmaksa)				(6 061)	-
Nodokļu saistības/ (pārmaksa)				6 485	33

8. Nākamo periodu izdevumi

	31.12.2002.	31.12.2001.
Priekšapmaksa par telpu nomu līdz 2004. gada 9. janvārim	173 971	343 833
Ziņu aģentūru pakalpojumi	2 642	-
Periodiskā literatūra	2 557	-
Biedra naudas maksājumi	1 535	1 186
Komisijas īpašuma apdrošināšana	1 370	1 339
Darbinieku veselības un nelaimes gadījumu apdrošināšana	-	14 997
Citi nākamo periodu izdevumi	2 432	473
	184 507	361 828

9. Pašu kapitāls

Šajā postenī tika atspoguļoti Komisijas tiešie aktīvi (budžeta izpildes rezultāts) un Komisijas pārvaldījumā esošo fondu neto finansiālie aktīvi (izpildes rezultāts). To kustība skaidrota "Pašu kapitāla izmaiņu pārskatā" un tā skaidrojums.

10. Norēķini ar piegādātājiem un darbuizpildītājiem

Šajā postenī tika atspoguļoti parādi par iepriekšējā mēnesī Komisijai piegādātajiem materiāliem un pakalpojumiem pārskatā norādītajā datumā.

11. Darba algas un pārējie maksājumi darbiniekiem

Šajā rindā tika atspoguļots Komisijas darbinieku atalgojums, t.sk. padomes locekļu atalgojums 208 803 latu apmērā jeb 16,6% no kopējiem atalgojuma izdevumiem. Komisijā 2002. gada sākumā strādāja 95 darbinieki. Darba organizācijas pilnveidošanas procesā gada laikā tika slēgtas septiņas amata vietas un gada beigās Komisijā bija 88 amata vietas.

12. Darbinieku apdrošināšana

Komisijas darbinieku apdrošināšanas faktiskie izdevumi:

	01.01.- 31.12.2002.	01.07.- 31.12.2001.
Dzīvības apdrošināšana ar uzkrājuma veidošanu	47 940	-
Veselības apdrošināšana	11 770	5 719
Nelaimes gadījumu apdrošināšana	9 783	4 229
	69 493	9 948

2002. gadā saskaņā ar Komisijas padomes lēmumu apstiprināto "Komisijas darbinieku veselības apdrošināšanas, apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem un dzīvības apdrošināšanas ar uzkrājumu veidošanu kārtību" Komisija ir veikusi tās darbinieku apdrošināšanu, proti, to darbinieku dzīvības apdrošināšanu ar uzkrājuma veidošanu, kuri nostrādājuši finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības iestādēs ne mazāk kā piecus gadus, kā arī Komisijas padomes locekļu dzīvības apdrošināšanu ar uzkrājuma veidošanu. Dzīvības apdrošināšanas līgumā paredzēto uzkrājumu veidošanai Komisija 2002. gadā iemaksāja apdrošinātājam apdrošināšanas prēmiju darbinieka amatalgas apmērā.

13. Personāla profesionālā pilnveide un komandējumi

2002. gadā darbinieku komandējumu izmaksas bija 29 660 latu apmērā. Laika periodā no 2001. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim tās bija 20 645 latu apmērā un tika atspoguļotas 2001. gada finanšu pārskatos ieņēmumu un izdevumu pārskata un naudas plūsmas pārskata postenī "Komandējumi un dalība starptautiskajās organizācijās".

14. Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta naudas plūsma

2002. gadā Komisija izlietoja tās izveidei un darbības uzsākšanai paredzētos līdzekļus. 2002. gadā ir bijusi šāda Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta naudas plūsma (latos):

	Naudas plūsma 2002. gadā	Naudas plūsma 01.07.- 31.12.2001.
IEŅĒMUMI		
Latvijas Bankas maksājumi	-	688 299
Pārējie ieņēmumi	-	(280)
Ieņēmumi kopā	-	688 019
IZDEVUMI		
Darba algas un pārējie maksājumi darbiniekiem	5 181	(16 880)
Darba algas un pārējie maksājumi darbiniekiem	(915)	(14 268)
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	6 096	(2 612)
Personāla profesionālā pilnveide un komandējumi	-	(236)
Telekomunikācijas un informācija	-	(2 345)
Sabiedrības informēšanas un ārējās un iekšējās komunikācijas izdevumi	(3 540)	(310)
Uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi	(1 144)	(436 890)
t.sk. telpu īre	-	(410 499)
Profesionālie pakalpojumi	(1 198)	-
Dalība starptautiskajās organizācijās	-	(94)
Izdevumi kopā	(701)	(456 755)
INVESTĪCIJU DARBĪBA		
Kapitālās iegādes		
Programnodrošinājums	(38 179)	(52 940)
Datori un skaitļošanas tehnika	(18 571)	(98 999)
Mēbeles un telpu iekārtas	(1 970)	(99 085)
Pārējie pamatlīdzekļi	(2 464)	(27 304)
Kapitālais remonts	-	(86 867)
Investīciju darbība kopā	(61 184)	(365 195)
Naudas līdzekļu izmaiņas pārskata perioda laikā	(61 885)	(133 931)
Naudas līdzekļu atlikums pārskata perioda sākumā	61 885	195 816
Naudas līdzekļu atlikums pārskata perioda beigās	-	61 885

15. Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta ieņēmumi un izdevumi

2002. gadā ir bijusi šāda Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta ieņēmumu un izdevumu faktiskā izpilde (latos):

	Ieņēmumu un izdevumu faktiskā izpilde 2002. gadā	Ieņēmumu un izdevumu faktiskā izpilde 01.07.- 31.12.2001.
IEŅĒMUMI		
Latvijas Bankas maksājumi	-	688 299
Ieņēmumi kopā	-	688 299
IZDEVUMI		
Darba algas un pārējie maksājumi darbiniekiem	-	(16 469)
Telekomunikācijas un informācija	-	(1 269)
Sabiedrības informēšanas un ārējās un iekšējās komunikācijas izdevumi	(3 540)	(310)
Uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi	(177 257)	(87 113)
t.sk. telpu īre	(169 862)	(66 666)
Profesionālie pakalpojumi	(1 198)	-
Kapitālo ieguldījumu nolietojums/ amortizācija, izslēgšana (skatīt 3. skaidrojumu)	(118 363)	(44 067)
Izdevumi kopā	(300 358)	(149 228)
Ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem	(300 358)	539 071

16. Naudas līdzekļu atlikums

Šajā rindā tika atspoguļots Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta un Komisijas budžeta naudas līdzekļu atlikums. 2001. gada 1. jūlijā naudas līdzekļu atlikumu veidoja tikai Komisijas izveides un darbības uzsākšanas budžeta naudas līdzekļu atlikums. 2002. gada 31. decembrī naudas līdzekļu atlikumu veidoja tikai Komisijas budžeta naudas līdzekļu atlikums. Naudas līdzekļi tika turēti Latvijas Bankā.

17. Komisijas darbībai nozīmīgi līgumi

2000. gada 5. decembrī tika noslēgts līgums starp Latvijas Banku un SIA "Drave" par telpu nomu nekustamajā īpašumā Kungu ielā 1, Rīgā uz 10 gadiem, kurš starp Komisiju un SIA "Drave" pārjaunots 2001. gada 2. augustā. Komisijai nav nodoma lauzt līgumu.

18. Tiesvedība un prasības

Komisija, pildot Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likumā noteiktās funkcijas, savā uzraudzības darbībā var tikt iesaistīta tiesas procesos.

Finanšu pārskatu parakstīšanas brīdī Komisija kā atbildētājs bija iesaistīta vienā mantiska rakstura tiesas prāvā. Komisijas vadība uzskata, ka šīs prasības summa 225 990 latu apmērā nav pamatota un ir noraidāma pēc būtības. Komisijas rīcībā ir prasītāja 28.02.2003. iesniegums, kurš iesniegts Rīgas apgabaltiesā un kurā tas lūdz tiesu prasītāja celto prasību atstāt bez izskatīšanas. Tiesa pārskata parakstīšanas brīdī nebija pieņēmusi lēmumu par prasītāja minēto lūgumu. Tas tiks izskatīts Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

REVIDENTU ZIŅOJUMS

Latvijas Republikas Saeimai

Mēs esam veikuši Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk tekstā – Komisija) 2002. gada finanšu pārskatu, kas atspoguļoti no 28. līdz 40. lappusei, revīziju. Revidētie finanšu pārskati ietver Komisijas bilanci 2002. gada 31. decembrī, 2002. gada ieņēmumu un izdevumu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pašu kapitāla izmaiņu pārskatu un skaidrojumus. Par šiem finanšu pārskatiem ir atbildīga Komisijas vadība. Mēs esam atbildīgi par atzinumu, ko izsakām par šiem finanšu pārskatiem, pamatojoties uz mūsu veikto revīziju.

Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās grāmatvežu federācijas izdotajiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem. Šie standarti nosaka, ka mums jāplāno un jāveic revīzija tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par to, ka finanšu pārskatos nav būtisku kļūdu. Revīzija ietver finanšu pārskatos norādīto summu un citas finanšu pārskatos ietvertās informācijas pamatojuma pārbaudi izlases veidā. Revīzija ietver arī pielietoto grāmatvedības principu un nozīmīgu vadības izdarīto pieņemumu, kā arī vispārēju finanšu pārskatu satura izvērtējumu. Uzskatām, ka veikta revīzija ir devusi pietiekamu pamatojumu mūsu atzinuma izteikšanai.

Mūsuprāt, iepriekš minētie finanšu pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Finanšu un kapitāla tirgus komisijas finansiālo stāvokli 2002. gada 31. decembrī, tās darbības rezultātiem un naudas plūsmu 2002. gadā saskaņā ar Latvijas Republikas Valsts kases instrukcijās noteiktajiem grāmatvedības principiem, ko piemēro Finanšu un kapitāla tirgus komisija.

SIA "Ernst & Young Baltic"

Licence Nr. 17

Neil Jennings
Personas kods: 240165-14652
Valdes loceklis

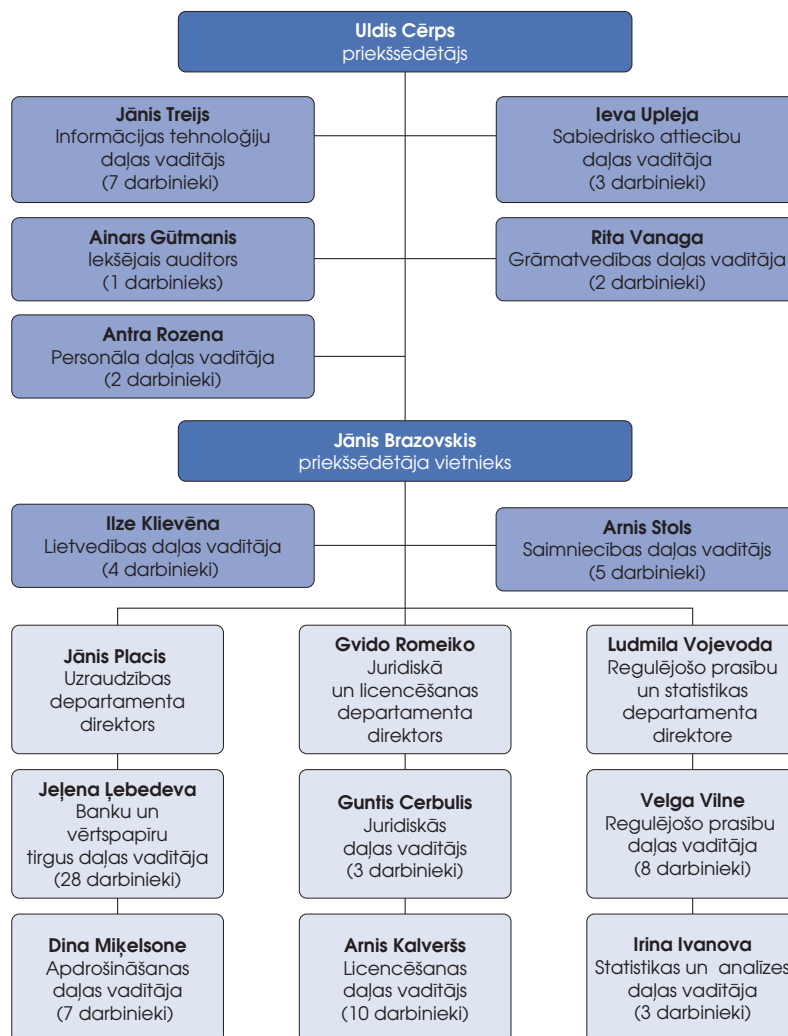

Gundars Ruža
Personas kods: 310375-10517
LR zvērināts revidents
Sertifikāts Nr. 137

Rīgā,
2003. gada 21. martā

Pielikums.

FINANŠU UN KAPITĀLA TIRGUS KOMISIJAS STRUKTŪRA

Kontakti:
Finanšu un kapitāla tirgus komisija
Kungu ielā 1, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 7774800
Fakss: 7225755
www.fktk.lv

Iespiests: SIA "P. Jērāna firma "Trio – J""

Visu finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku saraksts publicēts Komisijas mājas lapā internetā www.fktk.lv.